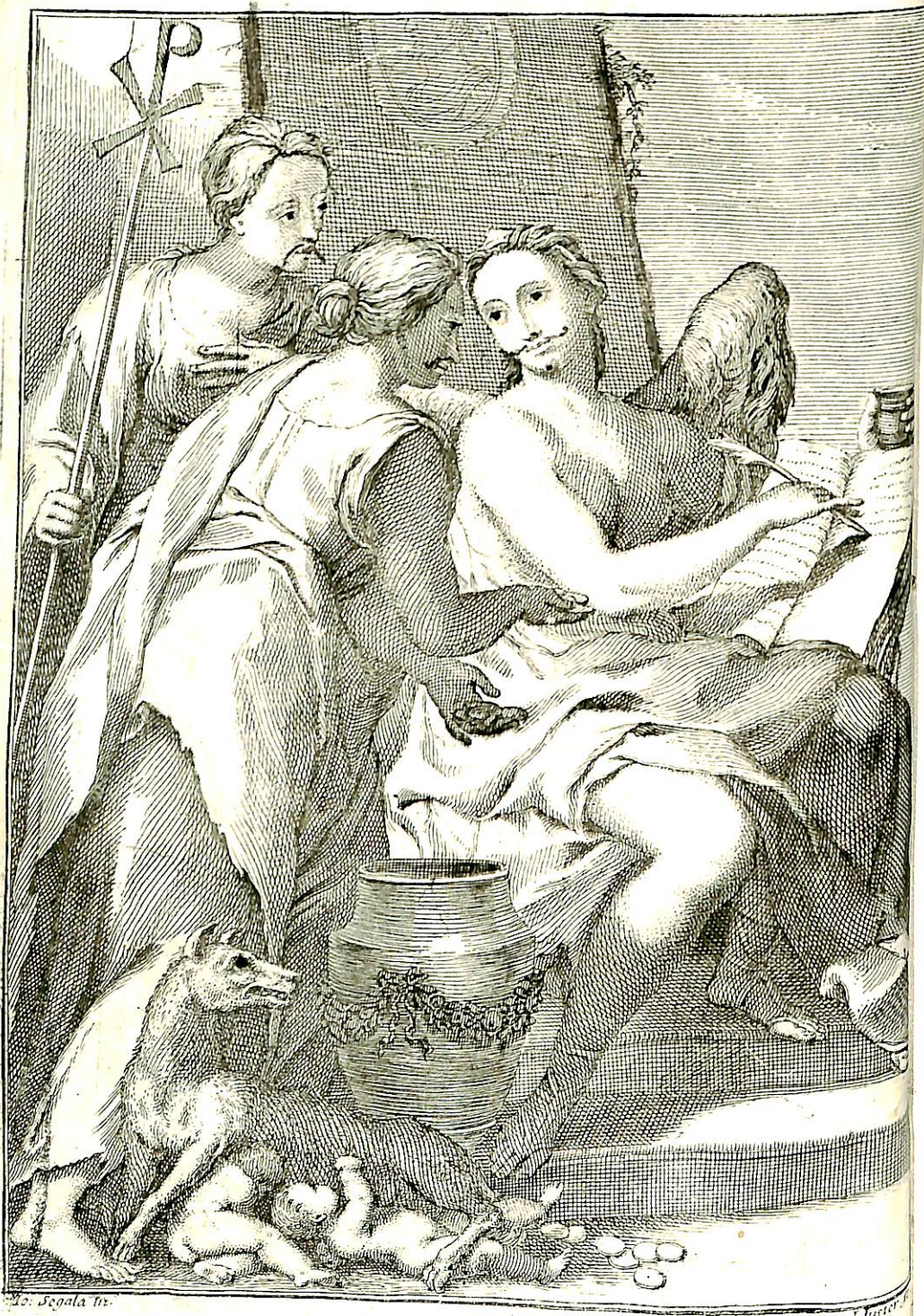

1559

Arcangelo Ligo Lino

Die 20 Menij Martij 1553

1) Nicola Gattini
Patrizio Materano
S E R I E S 1915

**AUGUSTORUM,
AUGUSTARUM,
CÆSARUM,
ET TYRANNORUM OMNIUM,**

Tam in Oriente, quam in Occidente,
A C. J. Cæfare ad Carolum VI.

CUM EORUNDEM IMAGINIBUS

Ex Optimorum Numismatum fide
ad vivum expressis.

A U C T O R

**LAURENTIO
PATAROL.**

EDITIO TERTIA

Ab eodem castigata, & aucta.

Ad usum
Gattini Vini
GATTINI
S
172

D. Fran. C.
Santhi Materani

VENETIIS MDCCXL.

APUD JO: BAPTISTAM RECURTI.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

DONO EREDI DI

NICOLA E NICOLETTA GATTINI

PROLEGOMENA

Operis Institutio.

SERIEM damus Imperatorum, cæterorumque hujus notæ, qui fere Numismatibus imperialibus exhibentur: Seriem inquam; nec enim opus hoc majus decebat nomen, quod non alio plus gaudet, quam brevitate. Concinnabamus hanc nobis Nummorum contrectationi sociandam, ut identidem subitanæ opem memoriæ, veluti de promptuario proferret, cum ab utilitate publica alienum minimè futurum existimavimus ipsam omnibus etiam Historiæ candidatis elargiri, ut per breve quoddam faciliusque tyrocinium ad altioræ eruditionem provehantur, & facis in modum hac prælucente, longius Antiquitatis iter suscipere non formident. Cui consilio favit cum primis amantissimus nostri præstantissimus *D. Apostolus Zenus*, Caroli VI. Imperatoris feliciter regnantis nunc Historicus & poeta, cum ex sententia sua, tum ex epistola super hac re celeberrimi *D. Antonii Maliabechii*, Serenissimi Magni Ducis He-truriæ, jam dum viveret, Bibliothecarii. Sed actum agitur, inquit: Habemus enim, hinc *Stradas*, illinc

Egnatium, Peucerum insuper, *Munsterumque*, qui ex professo Augustam Historiam Orientis & Occidentis breviter ediderunt; hisque addi possunt *Benvenutus, Gotofredus, Sleidanus*, & si qui sunt alii consimilis generis. Ita plane; sed & nos non mediocri superaddita opera provinciam aggressi sumus. Nam, præterquam quod Chronologiam ad optimorum Auctorum calculos redactam adiecimus, non semel plura breviori stylo, sæpissime autem utiliora dubio procul, & jucundiora contulimus. Incubimus igitur toto nisu, ut majoris momenti res, multaque ab aliis ommissa proferremus in medium; præsertim verò Augustarum, & Tyrannorum historiam, a nullo satis erutam, ordinatim & sollicitè deduceremus. Quod ut lege aliqua præstaretur, illud operæ dedimus, ut Imperatoris cujusque recenseremus primò nomina singula, gentem, & patriam; secundò quibus artibus, quonam in loco, & quo anno imperium susceperint; tertio mores, & acta præcipua; quarto genus mortis, & locum; quinto annos ætatis, & imperii, sexto tandem Auctores, e quibus relata deprompserimus, antiquiores semper, & Imperatoribus ipsis contemporaneos; non neglectis tamen post ipsos etiam quorundam recentiorum fide digniorum autoritatibus. Cujuslibet verò Imperatoris vitæ imagines præfiximus, tum ipsius, tum cæterorum, qui nominandi sub ipsis occurrunt; eorum quidem, quorum Nummos, vel ex Musæolo nostro, vel ex ditioribus aliorum Cimeliis sedula conquisitione potuimus inspicere. Qui tamen ordo ad Heraclium usque ferè servatur; nam in cæteris post eundem Imperatorum tantum imaginem apposuvimus, cum aliorum Nummis, aut pene omnibus, aut majori saltem ex parte destituamur. Neque præmittere volumus, quòd ut Numismata historiis adde-

re-

remus summopere impulit supra laudatus *Maliabechius*, cujus judicio morem gessisse & laudis & officii rem omnino censuimus. Non negamus quidem potuisse a nobis uberiores Numismatum seriem afferri, si ex libris quoque, *Jacobo Strada* præsertim, ac *Vallemontio*, aliisque ipsa desumere libuisset. Sed cum certa nobis sententia steterit, cum primò Libellum hunc Anno 1702 publici juris fieri curavimus, Imagines, quoad fieri posset, non aliunde quàm ex ipsis Numismatibus desumere, & ad vivum exprimere, pauciores ideo tunc, sed omnimodæ fidei apponere maluimus, quam plures dubia tamen sollicitudine congregare. Impræsentiarum verò major utique ex editis ab eo tempore ad hunc usque diem præclarorum Antiquariorum operibus Numismatum copia, & secuta quidem manu, peti ac transcribi potuisset; nostris tamen, prout primum scalpæ fuerant, tabellis uti decrevimus, eruditum simulque humanum Lectorem ad prædictorum operum tabulas, veluti ad uberiores fontes, remittentes. Series ab Occidentalibus incipit, quibus Orientales suo loco subjiciuntur ita, ut tam Occidentis quàm Orientis Chronologia simul proferantur, & sibi invicem respondeant semper. Imperatoribus singulis eorundem Collegas, Cæsares, Uxores, Liberosque subjunximus; in nonnullis etiam Affines quosdam, quorum licet Numismata non habeamus, non inutilem tamen futuram historiam credidimus. Tyranni tandem sequuntur, qui regnantibus iisdem, Imperium, aut universum, aut in aliqua provincia tantum arripuerunt, aut illud arripere conati sunt. Singula hæc quæ potuimus brevitate peregrimus, ab eadem nunquam discedentes, nisi cum, aut præ rerum multitudine,

aut præ ipsarum confusione, Scriptorumque dissidio indulgendum orationi parumper fuit, ut certi aliquid pronunciaretur. Quoniam verò nostrum hocce opusculum non parum olim studiosis juvenibus placuisse observatum, iis præcipuè, quos Numismatum adminiculo Augustam Historiam consequi delectat, alteram idcirco hanc editionem ita moliri volumus, ut non modò castigatior, sed aliquanto auctior etiam prodiret. Primò nempe nonnulla addidimus Tyrannorum & Augustarum nomina, antiquioribus temporibus debita, quæ in prioribus desiderabantur, necnon & Cæsarium, quo nomine Imperatorum fere liberos intelligimus; Augustorum verò Historiam ad Carolum usque regnantem perduximus. Secundò ex non paucis Dissertationibus, quæ recentius a Viris doctis ad Historiæ veritatem per Nummos illustrandam scripta extant, depromere quædam placuit, quæ ad rem nostram non inepta visa sunt. Tertiò jucundum & non inutile existimavimus de ipsis Imperatorum cæterorumque Numismatibus aliquid in calce Operis dicere, ut generatim saltem noverint tyrones, quæ ex iisdem apud Antiquarios magno pretio, quæ maximo, quæque e contrario modico censeantur. Super quo, ne quis ex libidine hæc nos credat effudisse, Lectorem monitum volumus, quæcunque a nobis afferuntur, ea a C. J. Cæsari temporibus ad Gallienum, ad mentem ferme Jo. Vaillantii Antiquariorum sanè præstantissimi enunciat; quæ verò a Gallieno ipso ad Heraclium, illa ad eorum fere normam expressa, quæ celeberrimus P. Anselmus Bandurius, *Imperialium Numismatum* a Decio ad Palæologos præclaro opere admonuit. Post Heraclium porro, cum Numismatum numerus ac decor deficiant multum, de eorundem raritate aut frequentia silentium

erit,

erit, præsertim quòd in eorum temporum monumentis hac ipsa de causa Cimelia pleraque consistere observentur, cum speciosi vix aliquid, quo eruditorum curiositas excitetur, ad manus veniat. Discant tamen nihilominus, monentibus nobis, rectæ indolis juvenes, Nummariæ facultati operam dantes, nullum Numismatum genus facere; sed eorum seriem quoad ipsas, & quotquot Numismatibus datur, quamvis minus assabre ex temporum posteriorum infelicitate sculpta illa sint, perducere non recusent; quemadmodum Viri in hac arte principes Ducangius & Bandurius supra relatus mirabiliter præstiterunt. Et hæc ad nostri operis institutionem exhibendam dicta sufficiant.

De Nomine Imperatoris, Cæsaris, & Augusti.

IMPERATORIS nomine appellatos olim eos, qui exercitibus bellisque summa cum potestate a Senatu habita præessent, nemo est in Historia Romana mediocriter versatus qui non agnoverit. Adnotandum tamen est, nomine hoc duces illos etiam dici consuevisse, qui egregiam victoriam de hostibus retulissent, cuius rei luculenta extant exempla apud C. J. Cæsarem, *Comm. Bel. Civ. lib. 2.* alterum, ubi de Cajo Curione dicitur, quòd rebus feliciter contra Pompejanos gestis, *universi exercitus conclamatione Imperator appellatur.* Alterum vero *lib. 3.* ubi refertur pariter de Pompejo, quòd, Cæsaris acie profligata, *eo prælio Imperator est appellatus.* Verùm & ex plurimis aliis Historiarum locis hoc ipsum patet; confirmaturque ex Nummis ipsis, in quibus quoties legitur *Imp. iterum, Imp. I. II. III. &c.*

non

non Imperii annos, sed bellorum, victoriarumque numerum significari communior eraditorum hominum opinio est. Neque in hoc assentiri possumus *Cl. Vallemontio*, qui *Elem. Hist. lib. 5. cap. 23.* adnotat, post Caracallam Imperatoris nomen in Nummis parum negotii faceffere, cum ad summam principatus potestatem tantum designandam usurpari videatur. Siquidem in pluribus posteriorum temporum Numismatibus nomen ipsum sanè nonnisi bella victoriasque, ex numeris eidem nomini affixis, indicare certo certius affirmandum; cum ut alios brevitatis studio prætereamus, in ipsius Valentiniani III. quodam Nummo *Imper. XXXXII.* legatur, qui numerus itidem in Theodosii altero, ante illum licet observare. Quidquid sit autem, certum est, inde factum, ut, cum qui foris in exercitu militarium rerum imperio potirentur, domi quoque & incives, eversa republica, dominatum assumpserint, Imperatores fuerint appellati. Horum primus C. J. Cæsar fuit, qui post victum Pompejum Urbem ingressus, Dictator perpetuus jam appellatus, primus omnium solus Romanam ditionem administravit. Quicumque inde post ipsum rerum omnium summam tenere, quocunque modo ad eandem pervenerint, Imperatores vocati sunt, translato ab armis ad togam quoque vocabulo, factoque uno summæ potestatis domi forisque nomine, quod prius dignitatis tantum fuerat militaris.

Cæsaris nomen ab eodem C. Julio ad Imperatores omnes posteriores emanavit. Unde verò illud ipse desumpserit non est facile quod statuatur, cum de eadem voce variæ tradantur ab auctoribus notationes. Ommissis tamen quæstionibus iis, quibus pro hujus vocis etymo inter

ter se Critici digladiantur, pro certo fit, C. Julium, non a casu aliquo, vel effectū sumpsisse Cæsaris nomen, sed utpote familiæ suæ proprium, nam & antea plures e Juliiis Cæsares fuerant appellati, illud ipsum obtinuisse. Placito inde vulgi fortasse potius, & usu quodam, quam aut consilio quopiam aut ratione, ad cæteros Principes Cæsaris nomen delatum est, quod usque in hunc diem perseverat; & quod erat agnomen familiæ, transit in vocabulum dignitatis.

Quandoque nomen hoc strictius etiam usurpatur; hocque dupliciter. Primò ad significandos Imperatoris affines; quare scimus, illud dedisse Augustum Cajo & Lucio nepotibus, ut illos de Cæsaris domo esse constaret; qui mos per totam ferè cognationem illam invaluit, usque scilicet ad Neronem. Secundò ad denotandos plerumque in Imperio successuros; sæpe etenim ab Imperatoribus eligebatur, qui sibi ipsis succederet; tuncque ille hoc nomine donatus jus quoddam successionis acquirebat. Fiebat hoc autem multis ex causis. Vel ex cognatione, ut imperium scilicet in familia duraret; sic Octavianus Tiberium privignum Cæsarem fecit, Tiberius ipse Drusum filium, Macrinus Diadumenianum, Philippus senior juniorem, & alii alios. Vel ex benevolentia, & honore; sic Galba Pisonem, Nerva Trajanum, &c. Vel ex similitudine; sic Septimius Severus Albinum. Vel ex necessitate tuendæ Reipublicæ, sic Diocletianus, & Maximianus Constantium, & Armentarium; isti deinque Maximinum, Severum, moxque Licinium, Gratianus Theodosium &c. Hi omnes nomen Cæsaris viventibus Imperatoribus obtinuerunt, quibus mortuis plures ex ipsis Imperatores, & Augusti facti sunt. Contigit verò nonnunquam, ut iidem Cæsares electi, Imperato-

res mox quoque ab iisdem Imperatoribus dicti sint, & in collegas assumpti, quod passim ex se quisque poterit observare.

Augusti nomen, quo Imperatores gaudent, Octaviano debetur. Primus ipse illud assumpsit Munacii Planci sententia, testibus *Vellejo Paterculo*, lib. 2. cap. 91. & *Svetonio* in ipsius vita cap. 7. *Cum*, inquit, *quibusdam consentibus Romulum vocari oportere, quasi & ipsum conditorem Urbis, praevaluisse ut Augustus potius vocaretur, non tantum novo, sed etiam ampliori cognomine, quod loca quoque religiosa, & in quibus augurato quid consecratur, augusta dicantur ab auctu, vel ab avium gestu, gustuque*. Ubi obiter adnotamus legendum fortasse *gustatuque*, ut est apud *Festum*. Placuit igitur nomen, quod dignitatis magnitudinem indicaret; quare deinceps ab omnibus assumptum est; ut scilicet Imperator (iuxta *Flori* verba lib. 4. cap. ultim.) *ipso nomine, & titulo consecraretur*.

Etiam Uxores Imperatorum Augustas appellatas fuisse docent nos Auctores, & Nummi, quibus major habenda fides nonnunquam est: Neque ipsas tantum, sed & Sorores, aliasque Foeminas Imperatoribus affines. Suae enim hoc Nummi Marcianae Trajani Sororis, Matidiae Neptis ejusdem, Sæmiadis Elagabali, Mammææ Alexandri Severi Matrum, Juliae Maesæ utriusque Aviae, in quibus Augustæ istæ omnes appellantur. Fiebat hoc autem decreto plerumque Senatus, cui rerum Domini Imperatores umbratile jus quoddam permittere affectabant. Factum ita legimus ab Antonino, qui, teste in ejusdem vita *Capitolino*, *Faustinam Uxorem Augustam appellari a Senatu permisit*. Idem ab aliis factum apud omnes Historicos legere est.

De Nomine Pontificis Maximi, Tribunitiae Potestatis, Patris Patriæ, & aliis, quæ in Nummis occurrunt.

Quandoquidem præter Imperatoris, Cæsaris, & Augusti nomina, quæ singulis ferè in Nummis leguntur, de quibus jam antecedeni capite egimus, alia etiam nonnulla in plurimis occurrunt, de ipsis ideo non incongruum duximus paucula in studiosorum gratiam ex Antiquitatis fontibus prælibare. Primum igitur in pluribus, superioris ævi præsertim, observatur Pontificis Maximi nomen, quod innuunt verba illa *Pont. Maxim.* & brevius plerumque initiales tantum litteræ *P. M.* Erat Pontifex Maximus apud Romanos sacrorum Ministrorum seu Sacerdotum princeps, cui ea potestas concessa, ut Leges scriptas interpretaretur, atque universum sacrorum ordinem, & cæremonias, cæteraque omnia ad eadem spectantia pro libito juberet, ac moderaretur, auctoritate illa prorsus, quam præcipue videre est apud *Sveton. in Aug. cap. 31*. Ex quo satis constat quanta dignitatis ejus vis esset, ex iis, quæ Imperator ille, Pontifex Maximus factus, jure muneris innovavit. Pontificatus hujusce institutio Numæ Regi refertur, teste *Livio lib. 1.* ipsius autem magnitudo toto Reipublicæ tempore admodum viguit; crearique solebant Pontifices hi ex iis ferè viris, qui dignitatibus præcipuis & honore Sellæ Curulis perfuncti essent, ut ex eodem *Livio. lib. 25.* colligitur; quamvis inde processu temporis,

ris, quæ est rerum omnium vicissitudo, etiam ex Plebeio Ordine quidam fuerint renunciati, quemadmodum eidem ordini ceteras etiã dignitates maximas concessas legimus. Dignitatis hujus magnitudo ex eo iterum constat, quod C. J. Cæsar, honorum ille summæque dominationis appetentior, Pontificatum Maximum petiit *non sine profusissima largitione*, ut docet in ejus vita *Sveton. cap. 15.* Augustus inde, Imperatorum alter, eundem, mortuo Lentulo, suscepit, prout tradit *Sveton. loco supracit.* Augusti autem exemplum secuti Principes reliqui, Pontificatum Maximum avidissimè sibi assumpserunt, sive idem per adulationem ipsis a Romanis additum est, ut ex Numismatibus aliisque veteribus monumentis patet. Illud quidem verum, morem hunc Pontificatus Maximi titulum cæteris addendi in superioris ævi monumentis frequentius occurrere, in inferioris autem, quo plus ab anterioribus temporibus receditur, rariùs observari, & in Gratiano Imper. ferme desinere; dignitatem illam siquidem ab hoc Principe recusatam auctor est *Zosimus lib. 4.* cum etenim ipsi Pontificalis amictus de more allatus fuisset, *aversatus est id, quod petebant, ratus non esse fas illiusmodi habitu Christianum uti.* Liquet ergo, non tantum nomine tenus dignitate hac Imperatores potitos, sed & ejusdem insignibus usos, & ejusdem munera pariter a pluribus peracta, ut colligendum videtur ex Historicis, quos refert eruditissimus *Spanhemius, Dissert. 8.* Perpetuum autem Pontificatum Maximum assumebant Imperatores; idcirco nulla ejusdem in Nummis, Lapidibus, aliisque monumentis observatur renovatio, prout alioquin in Consulatus, & Tribunitia Potestate occurrit, quarum dignitatum varius inscribitur numerus pro variis vicibus, quibus easdem ipsi Principes assumpse-

serunt. Ex iis igitur, quæ de Gratiano *Zosimus* refert, credibile est, Imperatorem illum non ornamenta modò, sed & nomen titulumque ejus honoris respuisse; qua moderatione successoribus suis ipse præluxerit, ut non ultra eodem voluerint uti.

Secundò Tribunitiæ Potestatis nomen observatur, in prioris ævi præcipuè Nummis, indicaturque Literis iis *Tr. Pot.* vel *Tr. P.* vel *T. P.* Potestas Tribunitia antiquissimus fuit Urbis Romæ magistratus, non multis post Reges exactos annis institutus, quando facta Plebis in Montem Sacrum secessione, adversus Senatum, eidem plebi conciliandæ concordiæ gratia Tribuni concessi sunt, ut satis constat ex *Livio lib. 1. 6.* & alibi. *Halicarnas. Lib. 6.* aliisque ex Auctoribus. Erant Tribuni igitur defensores juris ac libertatis Romani Populi, contra Patritiorum summorumque Magistratum vim & auctoritatem contraque ipsa Senatus decreta, quibus fortè ejusdem Populi immunitas lædi videretur. Notiora sunt autem ex Historicis Tribunitiæ auctoritatis exempla, quam ut hic referri mereantur: Constatque, inter cætera, ex *Sveton. in Tiber. præsertim, cap. 23. jure Tribunitiæ Potestatis* etiam Senatum cogi consuevisse. Hanc itaque Dignitatem pariter Imperatores sibi arrogare statim affectabant; sive ut plus inde venerationis apud Populum sibi compararent, sive ut omnia & singula dignitatum potestatumque genera in se unos transferrent, aliis autem tantæ auctoritatis ne species quidem, aut spes ulla superesset. Non omnino tamen sub Imperatoribus ereptam privatis viris Tribunitiam Dignitatem adnotandum, cum legamus apud *Sveton. in Domit. cap. 8.* auctorem ipsum fuisse *Tribunis Plebis Ædilem sordidum repetundarum accusandi*, &c. Hoc rarum tamen fuisse credendum: Et sicut plurimos Consu-

latus, sic Tribunitias Dignitates fere semper ab Imperatoribus actas arguere licet, cum earundem tam frequens memoria in Numismatibus occurrat, sive ut rectius dicamus, Tribunos quidem nomine tenus privatos viros fuisse, sed Tribunitiam auctoritatem omnem apud Imperatores extitisse. Legimus ideo, Augustum, referente *Svetonio cap. 27.* collegam quidem sibi Tribunitiæ Potestatis in singula lustra cooptasse, sed perpetuam recepisse; & Tiberium; eodem teste *cap. 9.* in quinquennium ipsam accepisse; & *cap. 16.* in aliud quinquennium iterum prorogasse. Tanti autem sub ipsis Imperatoribus dignitas hæc fieri meruit, ut iidem sibi socios adjungere soliti essent illos, quos in successores sibi destinabant, ac proinde Cæsares nominabant: Unde illud *Plin. Paneg. cap. 8.* de Trajano; *simul filius, simul Cæsar, mox Imperator, & consors Tribunitiæ Potestatis, &c.* quem morem sub Romanis Principibus viguisse confirmant loci plures apud *Tacitum, Svetonium, Dionem,* aliosque. Quamvis autem rerum omnium Domini Imperatores esse & haberi vellent, ideoque perpetuo Tribunitiæ Potestatis jure uti, ejus tamen susceptionem, quemadmodum & Consulatum, quoties acciperent, renovare solebant, & quotannis quidem, non Kalendis utique Januariis, quo die Consulatum auspicari mos erat, sed alia quapiam die, pro Imperatorum libito, ut puto. Hinc fit quod eodem anno duplex Tribunitiæ Potestatis numerus sæpissime observetur; in eundem enim recurrebat, ut patet, & veteris exitus, & novæ Potestatis initium: Quare sub eodem Consulatu & *Trib. Pot. I. & II.* dicebatur. Quod si nonnunquam sub eodem pariter Consulatu plures quam duo Tribunitiæ Potestatis numeri occurrant, quod in Numismatibus Septimii Severi sub *Consul. III.*

ob-

observatur, sub quo *Trib. Pot.* numerus a X. ad usque XVIII. & in Caracallæ sub *Consul. III. & IV.* sub quo eadem *Trib. Pot.* ab XI. ad XX. legitur, in aliisque nonnullis similiter, illud exinde est, quod quoties Imperatorum quispiam Consul extiterat, tot semper vicibus Consul, etiam si actu non esset, dicebatur; sicque in allato Septimii Severi exemplo, postquam *Consul. III.* idem fuit, singulis sequentibus annis *Consul. III.* semper est dictus, quamvis Consul non esset; dumque Tribunitiam Potestatem resumebat, *Consul. III.* semper appellabatur. Patet hinc, Tribunitiæ Potestatis vices magnum præbere lumen ad dignoscendos annos, quibus Imperatores rerum summa fuerint potiti; atque ideo admodum optandum esse, quod eruditissimus *Vaillant, de Numism. in Colon.* scriptum reliquit, ut *Nummi omnes Tribunitiam Potestatem uniuscujusque Imperatoris exhiberent.* Dignitatem hanc in Romano Imperio viguisse, & ab Imperatoribus usurpari solitam usque ad Constantinum Magnum, in ipsoque primum desuisse, tradit *Lipsius, de Magistr. Vet. Pop. Ro. cap. 15.* quem Auctores alii sequi videntur.

Ut verò non modò quidquid auctoritatis esset in Republica, sed quidquid etiam ornamenti tantum ac decoris Imperatores id sibi usurparent, ac titulis adderent, inter hosce etiam Patris Patriæ nomen recensitum tam Nummariæ, quam Lapidariæ Inscriptiones abundè nos docent. Nomen hoc, florente adhuc libertate, M. Tullio Ciceroni datum est *frequentissimo Senatu*, ut ipse de se, inter alia, jactanter prædicat *Orat. in Pison.* eundemque primum hoc titulo decoratum testis est *Plin. Nat. Hist. lib. 7. cap. 30.* iis verbis: *Salve primus omnium Parens Patriæ appellate.* Rerum postea summa in

b.

C. J.

C. J. Cæsarem translata, nomen quoque Patris Patriæ ipsi ex adulatione metuque civium inditum legimus apud *Sveton. cap. 76.* cum alioquin Parricida potius, quam Pater Romanæ libertatis ac Patriæ meruerit appellari. Idem & Augusto Imperatorum secundo mox statim *universi repentino maximoque consensu detulerunt*; nec non exinde cæteris quoque Principibus de more datum. Tanti autem Cognomen hoc ab iisdem habitum est, ut venerationis tantundem cæteris titulis ipsos non præstitisse ex Historicis constet. Quocirca refert *Sveton. in Nero. cap. 58.* nomen ipsum ab eodem Principe recusatum fuisse propter ætatem; a Vespasiano autem, in ejus vita *cap. 12.* nonnisi serò receptum; a Trajano tandem constantissimè, quantum ipse potuit, recusatum fusè tradit *Plin. Paneg. cap. 21.* Ut autem verbis illis *P. P.* quoties in Nummis sæculi Superioris occurrunt, *Pater Patriæ* significari credatur, docent nos tum Historicorum verba, tum auctoritas Inscriptionum in Lapidibus antiquis, in quibus integra eadem verba leguntur. In inferioris autem sæculi Numismatibus per easdem Literas, quæ frequentissimè quidem observantur, Perpetuitatis nomen, & Pietatis indicari Antiquariis placet, sic iisdem docentibus Inscriptionibus, prout quilibet ex se potest apud Rei Lapidariæ Scriptores animadvertere. Quoties ergo post Imperatorium nomen Literæ *P. F. A.* visuntur, convenit jam inter omnes fere, ut legendum sit *Pius Felix Augustus*; cum verò extant *P. P. A.* intelligatur *Perpetuus Augustus*; quanquam, meo iudicio, & *Pius*, *Perpetuus*, *Augustus* reddi possit. Literæ illæ *P. P.* nonnunquam etiam Valeriani temporibus se se obijciunt; non rarò inde verò sub sequentibus Imperatoribus observantur: At nunquam frequentius

usur-

usurpari cæpisse, quam sub Leone I. satis constat. In aliquibus tandem, Cæsarum præcipuè, Nummis adest & nomen *Principis Juventutis*; nec in prioris sæculi tantum, Caji nimirum & Lucii Augusti Nepotum, Getæ, Diadumeniani, Maximi, Philippi Junioris, &c. sed & in aliquibus inferioris ævi monumentis, ut Gallieni, ipsiusque Constantini Magni filiorum. Hoc quoque nomen non novum sub Imperatoribus, sed in Republica antiquum; eo enim vocari solebat, qui pueris Trojæ lulum ludentibus præerat. Erat autem maximæ dignitatis, cum Trojam non luderent, nisi nobiles pueri, quorum quidem distinctionem fieri in Majores & Minores consuevisse apud Romanarum Rerum Scriptores videre est; a quibus etiam discimus, ludi hujus institutum ad Trojanos referendum, ideoque Trojæ vocabulum eidem inditum, cum nempe Ænea duce primùm in Italiam illi venerunt, super quo luculentissimum *Virgilii* locum, *Æneid. lib. 5.* operæ pretium est legere. Ludebant verò pueri illi, non in curribus, & quadrigis, ut malè quidam existimant, sed in equis: Quocirca Principes Juventutis per Statuas Equestres repræsentari ferè solebant, ut ex Numismatibus Neronis & Drusi, Titi & Domitiani, item & Getæ satis patet. Interdum tamen etiam per figuram peditem inter duo signa militaria exprimebantur, ut apparet in Nummis Maximi, Filippi Junioris, aliorumque, quasi essent ipsi signiferi Juventutis. Summæ autem dignitatis loco munus Principis Juventutis etiam sub Imperatoribus habitum, conjectari ex eo potest, quod conferri solebat ipsorum filiis, nepotibusve, aut aliis ex imperatoria familia; adeo ut qui nomine hoc insignirentur, hi non secus ac Cæsaris titulo donati, post Imperatorem proximo loco, ac successionis ad Imperium spe omnino gaude-

rent; quod primus ipse Augustus instituit, creatis Juventutis Principibus Cajo & Lucio nepotibus suis ex Julia filia Marco Agrippæ in uxorem data. Insuper Tiberium ipsum Trojanis Circensibus præfuisse auctor est in ipsius vita *Sveron cap. 6.* Cæterum nonnisi adolescentibus nomen illud datum ex iisdem Numismatibus conjectari potest, cum nec ulli Imperatorum, nec ulli provektorum ætate Cæsarum inditum in ipsis appareat.

Præter titulos illos, de quibus breviter hucusque differuimus, occurrunt & nomina Consulis, Proconsulis, Censoris, & si quæ sunt alia. De istis, utpote quæ minùs explicationis pòscere videantur, nil ultra addere visum est. Qui plura cupit super singulis, consulat, inter cæteros Auctores, eruditissimi superiùs laudati *Spanhemii, de Præstantia & usu Numismatum* Dissertationem octavam, in qua ex professo de iisdem actum latanter inveniet.

De varia pro variis temporibus Imperatores eligendi ratione.

Pluribus modis ad principatum Imperatores olim pervenisse ex Historicis comperimus; quos singulos ut clariùs & diligentius explicemus, non alienum erit Romani Imperii duplicem periodum mente concipere, veterem scilicet a C. J. Cæfare ad Carolum M. protensam, & novam, quæ ab eodem Carolo ad nostra tempora usque perveniat. In veteri Imperatores factos fuisse legimus, vel ex hæreditate, vel ex electione. Ex hæreditate rursus dupliciter; vel propria scilicet, vel impropria. Propriam hæreditatem intelligimus eam, quæ transibat in propinquos, præcipuè filios & nepotes. Hac

sanè Imperium obtinuisse videntur Augustus, Tiberius, Cæjus, Titus, Domitianus, Commodus, Caracalla, Alexander, Gallienus, Florianus, Constantinus M. ejusdem tres filii, Gratianus, Arcadius & Honorius, Theodosius Junior, Justinus Minor, Constantinus Novus, Heraclonas, Constantinus Pogonatus, Justinus III. Constantinus Copronymus, Leo IV. Constantinus VI. Impropiam illam hæreditatem appellamus, quæ non ex affinitate, sed ex Imperatorum placito successoribus contingebat. Hac proyecti sunt Hadrianus, Antoninus Pius, M. Aurelius, Claudius Gothicus, Constantius Clorus, Maximianus Armentarius, Julianus, Valentinianus III. Zeno Isauricus, Justinianus, Tiberius Constantinus, Mauritius. Ex electione verò quadrupliciter; nimirum, vel Imperatoris, vel Senatus, vel Militum, vel Senatus simul & Militum. Electione Imperatoris creati sunt Trajanus, L. Verus, Carinus, Maximianus Senior, Severus, Maximinus Daza, Licinius, Theodosius, Marcianus, Majorianus, Antemius, Olybrius, Nepos, Anastasius. Electione Senatus Balbinus & Pupienus, Hostilianus, Quintillus, Tacitus, Constans Junior. Electione Militum Imperium plurimi adepti sunt, & hi quidem dupliciter; vel per Prætorianos, ut Claudius, Nero, Nerva, Didius Julianus, quibus addi possunt Otho, Pertinax, Leo, & Augustulus; vel per Exercitum & Legiones, ut Galba, Vitellius, Vespasianus, Severus, Macrinus, Elagabalus, Maximinus, Gordiani Africani duo, Philippus, Decius Gallus, Æmilianus, Valerianus, Aurelianus, Probus, Carus, Diocletianus, Jovianus, Valentinianus, Glycerius, Phocas, Philippicus Bardanius, Theodosius III. Leo III. Electione Senatus & Militum simul creatos legimus Gordianum III. Avium, Heraclium, & Arthemium. Jam dictis ge-

nus alterum addi potest eorum, qui neque a Senatu, neque a Militibus acclamati, imperium ex se ipsis audacter arriperunt. Inter hosce Julium Cæsarem, Maximum, Severum, & Justinum liceat numerare.

In nova quoque periodo, vel ex hæreditate, vel ex electione delatum Imperium satis constat. Ex hæreditate statim illud obtinuit Ludovicus Pius, inde Lotharius, &c. præterea Otho II. & III. ac plurimi alii, quos recensere singulos non est opus. Electio verò potest hic sub ratione triplici considerari; alia scilicet a Pontifice Romano procedens, alia a Principibus omnibus Imperialibus, alia tandem a septem tantum Electoribus. Electione solius Pontificis creatos Imperatores non semel scimus. Ita Carolus M. Francorum Rex, adlatrantibus incassum iis, qui eidem imperium armorum jure acquisitum attribuunt; ita Carolus Calvus, Ludovicus Balbus, &c. item Guido Spoleti Dux, Berengarius I. Otho M. Berengarius II. juxta quosdam, & si qui sunt alii. Electione Principum omnium Imperialium, qui ferme erant Germaniæ Proceres, non sine tamen Italicorum quoque Principum suffragiis, propter Italiæ Regnum, quod electi acquirebant, Imperatores cæteri ad usque Septemviratus institutionem electi sunt. Adnotandum verò, Principes ab iisdem electos, non Imperatores quidem strictè loquendo creatos, sed Germaniæ Reges: Quia verò mos invaluerat, ut fere Germaniæ Reges aureo etiam Imperii diademate coronarentur, hinc fiebat ut Rex Germaniæ creatus, Imperator quoque factus diceretur. Inde est quòd apud plurimos ex veteribus Historicis, & Germanis quidem plerisque, Regum nomine Imperatores semper appellantur, annique ipsorum sub duplici ratione assignentur; nimirum Regni, initio facto ab anno electionis, & Imperii, ab accepta per Ro-

manum Pontificem Imperii corona. Plures item ex Imperatoribus Sanctæ Sedi reverentiam præstantes, se se nunquam Imperatores liberè pronunciaverunt, nisi post acceptam solemni ritu coronam, & apud Albertum Argentinensem Ludovicum V. excommunicatum fuisse legimus, quòd se se liberiùs pro Imperatore gereret ante Pontificiam coronationem. Electione septem Electorum cæteri inde usque adhuc ad Imperium evecti sunt. Acerrima lis est autem inter Scriptores de tempore, quo septenarius hic numerus fuerit institutus. Aliqui, inter quos Panvinus, Lib. de Comit. Imper. cap. 6. & Aventinus, Annal. Bojor lib. 5. hoc post Friderici II. circiter tempora factum contendunt, Gregorio X. Pontificatum tenente. Alii cum communiore sententia, quam tuentur Scharidius, lib. de origine septem Elect. cap. 3. & Bellarminus, de transl. Imper. Rom. lib. 3. cap. 3. tradunt, Gregorium V. Pontificem, imperante Othone III. statuisse, ut Imperator deinceps a septem Electoribus renunciaretur. Alii, inter quos eruditus quidam recentior Mediolanensis, cum quo libentissimè sentimus, sanctionem hanc de Imperatore eligendo a Gregorio V. latam quidem arbitrantur, vim autem suam non exercuisse statim affirmant; ideoque post Othonem III. Imperatores adhuc, in Germanis quidem Comitibus, sed a pluribus electos e Germaniæ Proceribus; donec tandem sensim, tum Pontificum, tum potentiorum Principum auctoritate Electorum numerus fuerit diminutus, & ad Septemviratum juxta Gregorii V. mentem reductus. Quidquid sit autem super hoc, teneatur, ab Anno saltem 1273. quo creatus est Rodolphus Habsburgensis, consentire omnes, Imperatorem a septem tantum Electoribus renunciari cœpisse; qui mos ab iis temporibus duravit ad nostra fere: Elapso enim sæculo

septem prioribus alii duo additi sunt, ita ut novem modò numerentur; nimirum Archiepiscopi Moguntinus, Trevirensis, & Colonienſis, qui Electores Eccleſiaſtici dicuntur; & Rex Bohemiæ, Dux Baviariæ, Comes Palatinus Rheni, Dux Saffoniæ, Marchio Brandenburgicus, & Dux Brunſuicenſis, qui ſæculares. Poſſe autem hæc electio dupliciter conſiderari; vel ut libera, vel ut coacta. Liberam dicimus quotieſcunque, Imperatoribus ſucceſſore ſibi non designato morientibus, liberum ſit Electorum ſuffragiis in quem voluerint intendere. Coactam verò, aut ſaltem non ita liberam, quando Imperator adhuc vivens ſucceſſurum ſibi designet; tunc enim Electores in defuncti gratiam, Imperatorem, quem nominaverit ipſe, renuciant. Ita olim factum ex Hiſtoricis paſſim comperimus; & modò quoque in Imperatoribus Auſtriacis licet obſervare. Hæc ſunt, quæ de varia Imperatores eligendi ratione colligere, ac proferre ſub brevitate potuiſmus. Quòd ſi alia quæpiam explicanda ratio ſuper-eſſe videatur, aut ad jam allegatas reduci poterit, aut ea non erit, quæ ſpeciatiim debeat recenſeri.

De variis Imperii Romani Periodis.

ROMANAM REM a C. J. Cæſare ad uſque M. Aurelium unicus habuit Imperator. Eo primùm temporis duos una Princeps Roma vidit, cum idem ſibi Hadriani juffu L. Verum in collegam aſſumpſiſſet. Nulla tunc tamen diviſio rerum eſt habita; ſed ambo ſimul unanimiter præſuere, ac ſi non duo fuiſſent, ſed unus tantum. Continuò res rediit ad unum uſque ad Caracallam & Getam Septimii filios, ambos Imperatores dictos

ctos, & quidẽ diviſo per matrem Juliam imperio, utile Occidentalibus provinciis, hic autẽ Orientalibus potiretur. Poſt hoſce rerum hæc imperiique diviſio ſervata non fuit; & quamvis non ſemel bini fuerint Imperatores, ut Pupienus & Balbinus, Philippus, Decius, Voluſianus cum filiis, imperium tamen ipſi pro indiviſo tenuere. Diocletiano autẽ ad rerum faſtigium evecto Anno 284. viſum eſt intereſſe Reipublicæ & alterum creare, qui Romanam ditionem longè latèque diffuſam, & Barbarorum inſultibus plurimis diverſisque in locis obnoxiam moderaretur. Elegit ipſe ſibi igitur in collegam Maximianum Herculum, quem Occidenti præfecit, cum ſibi Oriens reſervaret. Ab iſtis inde electi ſunt gemini titulo Cæſaris, nimirum Conſtantiuſ, & Maximianuſ; qui ſibi ruruſum Maximinuſ, & Severuſ, in huiuſque locum Liciniuſ adjunxerunt. Ita Romanuſ Imperiuſ per Annos circiter 40. plures agnovit dominos, donec totuſ uni Conſtantino M. ceſſit A. 324. Ab hoc celebris illa definita eſt Imperii in Occidentale ac Orientale diviſio, ſelectuſque ac reſtauratuſ Byzantiuſ, ut ſedes eſſet Orientalium Imperatorum, ſicuti Roma Occidentalium. Hæc deinceps diſtinctio viguit; ita ut, uno aut altero tantum exceptis, qui ſoli regnarunt, bini ſemper fuerint uſque ad Auguſtuſuſ Imperatores. Hoc autẽ in ordinẽ redactò Anno 476. Orientalis Imperii ſolummodo nomen perſeveravit, Occidentalis verò aboliuſ eſt, inſtituto a Gothiſ primuſ; inde a Longobardiſ in Italia Regno, everſaque non ſemel Roma, cumque eadem Imperii Romani in Occidente ditionibus, & dignitate proruſ exciſiſ. Duravit interſitium Occidentaliſ Imperii Annos 324. uſque nempe ad Caroluſ Magnuſ, qui a Pontifice Im-

Imperialem coronam accepit, & Occidentis salutatus est Imperator. Habuit tunc denuo Romanum Imperium Principes geminos; nam licet nonnulli ex Imperatorum albo Orientales post Carolum Magnum expungere contentur, injuria tamen & frustra contendunt, cum iidem, & Imperatoris nomen, & ornamenta, & Orientalis Imperii sedem semper obtinuerint. Occidentale Imperium in Carolo renatum viget adhuc; Orientale verò jam corruit, 268. circiter ab hinc annis, imperante Constantino XI. Palæologo: Capta enim a Mahomethe II. Turcarum Rege A. 1453. Constantinopoli, Christianorum res ibidem funditus everse sunt; & cum ipsa sua sede Imperium quoque in jura cecidit Barbarorum.

Solent Historici, pro suo quilibet placito, varias Imperii Romani divisiones & periodos effingere, quarum quilibet non magni momenti est, ideoque ipsas omnes hic recensendas minimè existimavimus. Ne tamen & respuere singulas videamur, illud unum adnotandum duximus, quatuor secerni posse a Carolo M. ad nos usque periodos. Prima sit Francorum, ab eodem Carolo usque ad Conradum I. per Annos 119. Secunda Saxonum, ab Henrico I. ad Henricum II. per Annos 105. Tertia Francorum, Saxonum, aliarumque nationum & gentium, a Conrado II. ad Sigismundum, per Annos 414. Quarta Austriacorum solorum, ab Alberto II. ad Carolum VI. regnantem, per Annos 282. usque adhuc, ad Annum scilicet 1721. quo rursus hæc scribimus.

I N D E X

AUCTORUM,

E quibus

Seriem nostram expressimus.

A

A Crop. Georgius Acropolita. *Historia Orientis, ab A. circiter 1203. ad tempora Michaelis VIII. Palæologi.*

Agath. Agathias Smyrnæus. *Libri 5. de bello Gothorum, & aliis peregrinis Historiis, quibus attinguntur res præsertim Justiniani Imperatoris.*

Alb. Argent. Albertus Argentinensis. *Chronicon ab A. C. 1273. quo Rudolphus Imp. factus est, breviter prius excursis aliquot superiorum annorum rebus, ad A. 1378.*

Alb. Stad. Albertus Abbas Stadenensis. *Historiographia ab Orbe condito ad A. C. 1256.*

Alciat. Andreas Alciatus. *Libellus de Formula Romani imperii, Augustam Historiam breviter exhibens usque ad Henricum Lucelburgensem tantum; mutilus enim est, & reliqua desiderantur, quæ credibile est ab eodem perducta fuisse usque ad Carolum V. saltem, cum obierit imperante Ferdinando I. A. 1550.*

Am. Marcel. Ammianus Marcellinus. *Rerum gestarum, sive Historiæ Romanæ Libri 31. Primi usque ad 14. desiderantur; quod restat (plurimis in locis mutilum) incipit sub temporibus filiorum Constantini M. & protenditur usque ad Valentis interitum.*

Ann. Fuld. *Annales Francorum, in Fuldensi cœnobio cæpti, & continuati, ab A. 714. ad A. 900.*

Ann.

- Ann. Rebd. *Annales Henrici Monachi in Rebdorff. rerum ab An. 1295. ad A. 1362.*
- Ann. Ster. *Annales Henrici Steronis, Monachi Althæ inferioris rerum ab A. 1266. ad A. 1300.*
- Anon. Ann. Reg. Franc. *Anonymus scriptor Annalium Regum Francorum Pipini, Caroli, & Ludovici, ab A. 741. ad A. 828. Aliqui putant ipsum Monachum Benedictinum; plerique nunc opus hoc Eginartho attribuunt.*
- Anon. Vit. Henr. IV. *Anonymus scriptor Vitæ Henrici IV. qui fuit eidem Imperatori contemporaneus.*
- Anon. Excerpt. *Anonymi excerpta de Imperatoribus, a Dialectico ad Justinum.*
- Anon. de abdic. &c. *Anonymi Historiola de abdicatione, seu renunciatione imperii ac regnorum, a Carolo V. facta. Habetur in Schardio sub fine Tomi secundi, & in Goldasti Politicis Imperialibus.*
- Anon. gest. sub Ferd. *Epitome rerum in orbe gestarum sub Ferdinando I. ab An. C. 1558. ad A. 1564. Auctore Anonymo apud Schardium, sub fine Tomi 3.*
- Anon. gest. sub Maximil. *Auctor Anonymus de rebus in orbe gestis sub Maximiliane II. ab A. 1565. ad A. 1574. apud Schardium sub fine Tomi 4.*
- Anon. Princ. Mun. *Anonymi brevis historia de omnibus Principibus mundi, eorundem genealogiam &c. referens usque ad nostra tempora.*
- Appian. *Appianus Alexandrinus. Scripsit singulis Libris bella sex celebriora Romanorum. Item Bellorum Civilium Libros 5. & quædam alia.*
- Avent. *Joannes Aventinus. Libri 7. Annalium Bojorum, a gentis origine ad A. C. circiter 1450.*

B

- B** Andur. *Anselmi Bandurii Numismata Imperatorum Romanorum, a Traiano Decio ad Palæologos Augustos. Accedit Bibliotheca Nummaria, sive Auctorum, qui de Re Nummaria scripserunt.*
- Baron. *Cæsar Baronius. Annales Ecclesiastici, a Christo nato ad A. C. 1198.*

Ben-

- Benven. *Benvenutus de Rambaldi Imolensis. Liber Augustalis, a C. J. Cæsare ad Wenceslaum.*
- Bertold. Const. *Bertoldus Constantiensis Presbyter. Scripsit Chronicon post Hermannum Contractum, ab A. 1053. ad A. 1100.*
- Besselm. *Sebastianus Besselmejerus. De obsidione Magdeburgi historica descriptio.*
- Blon. *Blondus Flavius Forlivienis. Libri 31. Historiarum, ab inclinatione Imperii, temporibus scilicet circiter Theodosii Junioris, ad A. 1440.*
- Boxhorn. *Marcus Zuerius Boxhornius. Historia Universalis, a Christo nato ad A. 1660.*
- Brachel. *Adolphus Brachelius. Historia sui temporis, ab An. 1618. ad A. 1652.*
- Briet. *Philippus Brietius. Annales Mundi, ab eodem condito ad A. C. 1663.*
- Bucholc. *Abrahamus Bucholcerus. Index Chronologicus, ab Orbe condito ab A. C. 1616.*

C

- C** Alchi. *Tristanus Calchi Mediolanensis. Historiæ Patriæ L. 20. ab Urbe condita, Anno ante Christum circiter 600. usque ad A. C. 1313.*
- Camer. *Joachimus Camerarius. Narrationes de rebus Turcicis, a gentis origine ad Annum C. circiter 1538.*
- Candid. *Joannes Candidus. Commentariorum Aquilejensium Libri 8. ab urbis origine ad A. C. circiter 1514.*
- Cantacuz. *Joannes Cantacuzenus. Historiæ Byzantinæ Libri 4. attingentes tempora Palæologorum, Andronici II. III. & Joan. III.*
- Capitol. *Julius Capitolinus. Vitæ Antonini Pii, Marci Aurelii, Lucii Veri, Pertinacis, Albini, Macrini, Maximini, Maximi Cæsaris, Gordianorum trium, Maximi seu Pupieni, & Balbini.*
- Cassiod. *Aurelius Cassiodorus. Chronicon, a Latino primo Latii Rege ad Anastasium Dicorum Imperatorem.*
- Cedren. *Georgius Cedrenus. Compendium Historiarum, a mundo condito ad Isaacium Comnenum.*

Cheur.

- Cheur. Dominus Cheureau. Scripsit Gallicè Libris 6. Historiam Mundi, a primis Hominibus ad Leopoldum Imp.
- Christ. Matth. Christianus Mattiæ. Theatrum Historicum, in quo agit Auctor de quatuor Monarchiis, e quibus Romanam prosequitur ad Rudolphum II.
- Chron. Herveld. Chronicon Monachi cujusdam Herveldensis, (notandum in nonnullis Libris huic operi affigi nomen Lamberti Scaffaburgensis) a mundo condito ad Henricum IV. Imp.
- Chron. Elwag. Chronicon Elwagensis Monasterii, ab A. 1095. ad An. 1477.
- Chron. Aug. Pars Chronica Monasterii SS. Uldarici & Afræ apud Augustam Vindelicorum, ab A. 1152. ad A. 1265.
- Chron. Austr. Chronica Australis antiquæ excerptum per Mattiam Marefcalum de Bappenheim ab A. 852. ad A. 1326.
- Chron. Græc. Chronologia Imperatorum Græca, a C. J. Cæsare ad Michaelem Palæologum, ex antiquitatibus Constantinopolitanis Palatinæ Bibiliothecæ Libro, juxta editionem Francofurtensem Friderici Sylburgii A. 1590.
- Chron. Colmar. Chronicon Dominicanorum Colmariensium, ab A. 1211. ad A. 1303. apud Urstisium, Tomo 2.
- Chron. Belg. Magnum Chronicon, in quo præcipuè Belgicæ res explicantur, Auctore quodam ex Canonicis Regularibus S. Augustini prope Nussiam, ab A. C. 54. ad An. 1475.
- Chron. Germ. Chronicon Germaniæ L. 31. a prima gentis origine ad A. 1539.
- Coccin. Michael. Coccinius Tubingensis. Opus de Bellis Italicis Maximiliani.
- Compil. Chron. Compilatio Chronologica; seu Chronicon excerptum ex diversorum Chronicis, ab initio Mundi ad A. C. 1474. continens præcipuè res Pontificum, & Imperatorum.
- Contin. Sigeb. Continuator Sigeberti, qui a plerisque dicitur Robertus de Monte. Scripsit ab A. 1113. usque ad A. 1210.

Contin.

- Contin. Ain. Continuator Aimoini, a capite 42. Libri 4. ab A. C. scilicet 638. circiter usque ad A. 1165. Adnotandum, non unicum fortasse esse Continuatorem Aimoini, sed geminum; primum scilicet a loco citato ad finem Libri quarti; alterum ab initio ad finem Libri quinti.
- Cortus. Gulielmus & Andrighettus Cortusii Patavini. Scripsere Historiam de novitatibus Paduæ, ac Lombardiæ, ab A. 1256. ad 1364. ubi plura habentur de Ludovico Bavaro Imp.
- Cuspin. Joannes Cuspinianus. Vitæ Cæsarum, & Imperatorum Romanorum, tum Occidentalium, tum Orientalium, a C. J. Cæsare ad Maximilianum II.

D

- Dithmar. Dithmarus. Chronicorum Libri 7. comprehendentes res Imp. Henrici I. trium Othonum, & Henrici Secundi.
- Dodech. Dodechinus Abbas Monasterii S. Dysibodi. Continuatio Chronicorum Mariani Scoti, ab A. 1084. ad A. 1200.
- Dubrav. Joannes Dubravius Olomuzensis Episcopus. Historiæ Bohemiæ Libri 33. a Gentis origine ad Ferdinandum I. Imperatorem, A. scilicet C. 1527.
- Duc. Ducas, Michaelis Ducæ nepos. Historia Byzantina, a Joannis Palæologi temporibus ad Mehemetem II. Turcarum Regem, ab A. C. scilicet 1360. ad A. 1462.

E

- Eginar. Eginarthus Caroli Magni scriba. Ejusdem Caroli Vita.
- Egnat. Jo. Baptista Egnatius. Scripsit vitas Romanorum Principum Libris 3. Orientalium quidem omnium, Occidentalium vero usque ad Maximilianum I.
- Etrop. Joannes Etropius. Diarium expeditionis Tunetanae a Carolo V. susceptæ.
- Evagr. Evagrius Scholasticus Epiphanensis. Ecclesiastica Histo-

- Historiæ Libri 3. a Theodosio Juniore ad annum duodecimum Imperii Mauricii.*
 Euseb. Eusebius Pamphili Cæsariensis Episcopus. *Ecclesiasticæ Historiæ Lib. 9. a Christo nato ad Constantinum M. Item de vita Constantini M. Lib. 5.*
 Eutrop. Eutropius Historiæ Romanæ Libri 10. ab Urbe condita ad mortem Joviani.

F

Florus. Lucius Annus Florus. *Rerum Romanarum Epitome, Libri 4. a Romulo Rege ad Augusti Imperium.*
 Fragm. Hist. Fragmentum Historicum incerti auctoris, ab A. 631. ad 1268. Legitur præfixum Chronico Alberti Argentinensis.

G

Genebr. Gilbertus Genebrandus. *Chronographiæ Libri 4. ab Orbe condito ad A. C. 1584.*
 Godefr. Godefridus Monachus S. Pantaleonis apud Coloniam. *Annales ab A. 1162. ad A. 1237.*
 Gotofred. Joannes Ludovicus Gotofredus. *Archontologia Cosmica, sive Principatum omnium commentarii, in quibus habetur Imperatorum Occidentis Historia, a C. J. Cæsare ad Ferdinandum II.*
 Glyc. Michael Glycas Siculus. *Annales partibus 4. distincti, a Mundi exordio ad obitum Alexii Comneni.*

H

Haym. Nicolaus Franciscus Haym. *Thesauri Britannici Pars prima, quæ Museum Nummarium ab ipso vocatur.*
 Hepidan. Hepidanus Canobita S. Galli. *Annales breves rerum in Alamannia gestarum, ab A. C. 708. ad A. 1180.*
 Herm. Contr. Hermannus Varingensis Comitæ filius in Svevia, Contractus a membrorum contractione cognomento. *Chronicon, ab Orbe condito ad A. C. 1054.*

Herod.

Herod. Herodianus. *Scriptis Libris 8. Res Romanas, a morte Marci Aurelii ad initium Imperii Gordiani III.*
 Hist. Prof. Historia Profana, Gallicè scripta, ad nostra usque tempora res totius Orbis complectens.

J

Joel. Joelis Chronographia, compendiaria, ab Adamo ad Alexium Murtzuphlum.
 Jornand. Jornandes Gothus. *Scriptis Librum de Regnorum ac temporum successione, a Romulo Rege ad Justinam Imperatorem. Item Librum de rebus Gothicis, seu de gestis Gothorum, a gentis origine ad tempora Justiniani.*

L

Lamprid. Aelius Lampridius. *Scriptis vitas Commodi, Diadumediani, Cæsaris, Heliogabali, & Alexandri Severi Imp. Dubitatur tamen ab aliquibus, postremam hanc vitam ipsene scripserit, an Ael. Spartianus.*
 Laz. Wolfgangus Lazius Viennensis Medicus. *De gentium aliquot migrationibus, &c. L. 12. in quibus plures habentur Principum Genealogiæ.*
 Leo Ost. Leo Cardinalis Episcopus Ostiensis. *Libri 3. Chronici Monasterii Cassinensis, attingentes facta Imperatorum, a Justiniano ad annum usque circiter 1086. Quartum addidit Librum Petrus Diaconus Ostiensis, qui continuat Historiam usque ad A. 1138.*
 Luithpr. Luithprandus Ticinensis Ecclesiæ, Levita, & Cremonensis Episcopus. *Historia rerum ab Europæ Imperatoribus, ac Principibus gestarum Libris 6. ab A. circiter 886. ad A. circiter 964.*

M

Mameran. Nicolaus Mameranus Luxemburgus. *Speciale opusculum de investitura Electoralis Dignitatis Mauricii Saxonie Ducis a Carolo V. facta. Item opus de gestis præcipuis Caroli V.*

Manaf.

- Manaf. *Constantinus Manasses. Compendium Chronicum, a Mundi exordio ad Nicephorum Botaniatem.*
 Marian. Scot. *Marianus Scotus Monachus Fuldensis. Chroniconum Libri 3. a Mundo condito ad A. C. 1082.*
 Mediob. *Mediobarbus. V. Occo.*
 Melant. *Philippus Melanthon. Carionis Chronicon auxit, & exposuit, ab Octaviano Augusto ad Constantinum & Irenem.*
 Montfort. *Lambertus Hortensius Montfortius. Libri 7. Historiarum de Bello Germanico; nimirum Caroli V. cum Protestantibus.*
 Münster. *Sebastianus Munsterus. Cosmographia Universalis Libri 6. in quorum secundo habentur vitæ Imp. a C. J. Cæsare ad Theodosium juniorem; in tertio a Carolo M. ad Carolum V. in quarto Impp. Orientis, a Theodosio juniore ad Constantinum ultimum.*
 Mussat. *Albertinus Mussatus. Libri 16. de gestis Henrici VII. Item de gestis Italicorum post Henricum VII. Libri 12. Tandem Vita, sed non completa, Ludovici Bavari.*

N

- N** Aucl. *Joannes Naclerus Præpositus Tubingensis. Chronographia, Voluminibus 2. distincta, per Generationes 31. ab Orbe condito ad A. C. 1501.*
 Niceph. Greg. *Nicephorus Gregora. Historia Byzantina, a capta per Latinos Constantinopoli A. 1203. ad Andronici junioris obitum, A. 1341.*
 D. Niceph. *D. Nicephorus Constantinopolitanus Archiepiscopus. Cosmographia brevis, ab Adamo ad Michaelen & Theophilum.*
 Nice. *Niceta Acominatus, seu Choniata, Logotheta. Historia Orientis, a Joanne Comneno ad A. 1204. quo mortuus est Balduinus.*

O

- O** Cco. *Adolphus Occo Medicus Augustanus. Explicavit Impp. Numismata, a Pompejo Magno ad Heractium; quod inde opus, additis iconibus, pluribusque nummis,*

- mis, luculenter Franciscus Com. Mediobarbus illustravit.*
 Oros. *Paulus Orosius Presbyter Hispanus. Libri 7. Historiarum adversus gentes, a primis creati Mundi temporibus ad Theodosium juniorem.*
 Ot. Fris. *Otho Frisingensis Episcopus, Henrici IV. Imp. nepos, Friderici I. patruus. Chronicon, a principio Mundi ad tempora Friderici I. Imp. Item Lib. 2. de gestis ejusdem Friderici, usque ad A. 1155.*
 Ot. de S. Blas. *Otho de S. Blasio. Appendix ad Chronicon Othonis Frisingensis, ab A. 1146. ad 1210.*

P

- P** Aterc. *C. Vellejus Paterculus. Libri 2. Historiarum, a capta Troja ad annum 16. Tiberii Imperatoris.*
 Patin. *Carolus Patinus Parisiensis Medicus. Descripsit, & enarravit Imp. Rom. Numismata, a C. J. Cæsare ad Heractium.*
 Paul. Diac. *Paulus Diaconus. Libri 8. de gestis Romanorum, a Valentiniano Seniore, in quo desierat Eutropius, ad Leonem tertium. Item de gestis Longobardorum Libri 6. a gentis origine ad Hildebrandum ipsorum Regem vigesimum.*
 Persona. *Gobelinus Persona. Cosmodromium, perductum per ætates sex, ab Orbe condito ad A. C. 1418.*
 Petav. *Dionysius Petavius. Rationarium temporum, a mundo condito ad A. C. 1632.*
 Pet. App. *Petavii Appendix, ab A. 1632. ad nostra tempora.*
 Petr. Off. *Vide Leo Off.*
 Peucer. *Gaspar Peucerus. Auxit, & exposuit Carionis Chronicon, a Carolo Magno ad Carolum V.*
 Piccolom. *Vide infr. Sylv.*
 Plat. *Baptista, seu Bartholomeus (non enim convenit inter Auctores) Platina. Vitæ Pontificum, a Beato Petro Apostolo ad Paulum II. inclusive.*
 Plut. *Plutarchus Cheroneus. Vitæ excellentium Virorum ex Græcis, ac Latinis.*
 Polyd. Verg. *Polydorus Vergilius Urbinas. Anglicæ Historiæ*

- riae Lib. 26. a primis illius gentis Principibus ad Henricum VII. Regem.
 Pomp. Lat. Pomponius Lætus. Romanæ Historiæ compendium, a Gordiano III. ad Heraclium, paucis additis de Heraclii progenie, usque ad Justinum III.
 Putean. Erycius Puteanus. Historiæ Insubricæ lib. 6. a Gentis origine ad tempora Othonis I. Imp.

R

- R** Adev. Radevicus Canonicus Frisingensis. Addidit duos Libros de rebus gestis Friderici Imperatoris Libris Otonis Frisingensis, usque ad A. 1160. Addita ipsi est appendix anonymi cujusdam usque ad A. 1170.
 Reg. Regino Monachus Prumiensis. Annales a Christo nato ad A. 967.
 Rosui. Rosutha Virgo e Saxonia, Monialis Cœnobii Canderseheimensis. Scripsit versu Exametro Carminibus 27. Historiam Imperatorum, Henrici, & Othonis I.
 Ruffin. Ruffinus Presbyter Aquilejensis. Ecclesiasticæ Historiæ Libri 2. a temporibus circiter Constantini M. ad interitum Theodosii Senioris, A. scilicet 395.

S

- S** Abel. M. Antonius Coccius Sabellicus. Historia Veneta, ab Urbe condita ad initia principatus Augustini Barbadi, A. C. scilicet circiter 1487.
 Scylit. Joannes Scylitza Curopalates. Excipit ubi Cedrenus desinit, & prosequitur Orientis historiam usque ad Nicephorum Botaniatem.
 Sigeb. Sigebertus Gemblacensis Monachus. Chronicon ab A. C. 381 ad A. 1112.
 Sigon. Carolus Sigonius. Historiarum de regno Italiæ Libri 20. ab A. C. 565. ad 1286. Item historiarum de Occidentis Imperio Libri pariter 20. ab A. C. 284. ad 565.
 Sleid. Joannes Sleidanus. Libri 3 de quatuor summis Imperiis, e quibus Romanum describitur usque ad Carolum V.

Socrat.

- Socrat. Socrates Scholasticus. Historiæ Ecclesiasticæ Libri 7. a Constantino M. ad Theodosium Juniores.
 Sozom. Hermias Sozomenus Salaminus. Historiæ Ecclesiasticæ Libri 8. a Constantino Magno ad Arcadium & Honorium.
 Spart. Aelius Spartianus. Vitæ Adriani, Aelii Cæsaris, Didii Juliani, Septimii Severi, Pescennii Nigri, Caracallæ, Getae.
 Strada. Jacobus de Strada. Thesaurus Antiquitatum; seu Vitæ Imperatorum Occidentalium, & Orientalium, a C. J. Cæsare ad Carolum V.
 Sturc. Christophorus Sturcius. Liber de Imperio Germanorum, a Carolo Magno ad Richardum & Alphonsum; ad finem scilicet Interregni post Fridericum II.
 Svet. C. Suetonius Tranquillus. Vitæ 12. Cæsarum; a C. J. Cæsare ad Domitianum.
 Suida. Suida. Cæsarum vitas attingit, a C. J. Cæsare ad Theophilum.
 Sylv. Aeneas Sylvius Piccolomineus Senensis. Historia de Bobemorum origine ac gestis, a gentis primordiis ad Georgium Pogiebrachium Regem, hoc est ad A. C. circiter 1457. Item de his, quæ Friderico Tertio Imp. per totam Europam gesta sunt.

T

- T** Acit. C. Cornelius Tacitus. Annalium Libri 16. ab Augusti morte ad Neronem, quorum tamen nonnulli injuria temporis perjerunt. Item Historiarum Libri 5. a Galbæ imperio ad Vespasianum, ex 13. quibus videtur ipse Romanam Historiam perduxisse usque ad interitum Domitiani.
 Theod. Lect. Excerpta ex Theodori Lectoris Ecclesiastica Historia, auctore Nicephoro Callisto Xantopuli filio, a Theodosio Jun. ad Anastasium.
 Theod. Met. Theodorus Metochita. Scripsit Historiam Romanam, a C. J. Cæsare ad Constantinum Magnum.
 Theoph. Theophanes. Chronographia, a Diocletiano ad Michaelælem Rancabe.

Thuan.

Thuan. *Jacobus Augustus Thuanus. Historiarum sui temporis Libri 138. ab A. C. 1543. ad A. 1607.*

Thulden. *Christianus Adolphus Thuldenus. Historia sui temporis, seu continuatio Historiarum Brachelii, ab A. 1652. ad A. 1659.*

Trebel. *Pol. Trebellius Pollio. Vitæ Valeriani patris, & filii, Gallieni patris pariter, & filii, triginta Tyrannorum, & Claudii.*

Trithem. *Joannes Tritheimius Abbas D. Jacobi Wirtzburgensis. De origine gentis Francorum compendium, ab A. ante C. 439. usque ad Carolum Calvum Imperatorem.*

V

Vail. *Joannes Vailant Bellovacus. Illustravit N. misfata Imperatorum, a C. J. Cæsare ad Posthumum.*

Vecer. *Conradus Vecerius. De Vita Henrici Septimi Imperatoris.*

Sext. Aur. Victor. *Sextus Aurelius Victor. Vitæ Cæsarum, ab Augusto ad Constantium. Item (aut alter hujusce nominis Auctor est, ut modò communiter creditur) de vita & moribus Imperatorum, sive Augustæ Historiæ epitome, ab Augusto ad Theodosium Seniore.*

Volater. *Raphael Volaterranus. Antropologiæ Lib. 23. in quorum postremo habetur historia de Imperatoribus Romanis usque ad Maximilianum.*

Vopisc. *Flavius Vopiscus Syracusus. Vitæ Aureliani, Taciti, Floriani, Probi, Firmi, Proculi, Saturnini, Bonosi, Cari, Numeriani, & Carini.*

Ursperg. *Conradus a Linchtenaw Urspergensis, Abbas Præmonstratensis. Chronicum, sive Historia universalis, quæ seorsim agit de omnibus principatibus, incipiens a primo Assyriæ regno, historiamque Imperatorum prosequitur usque ad A. C. circiter 1230. annum scilicet 16. imperii Friderici II.*

Wippo. *Vita Conradi II. Salici.*

Witich. *Witichindus Monachus Corbejensis Ordinis Benedictini. Annalium Libri 3. de rebus Saxonibus, attingen-*
tes

tes Historiam Imperatorum Henrici Aucupis, & Ottonis Magni.

Vulc. Gal. *Vulcatius Gallicanus. Vita Avidii Cassii.*

X

Xiphil. *Joannes Xiphilinus. Epitome Dionis, ab ejusdem Libro 35 de Pompejo Magno ad Alexandrum Severum Imperatorem.*

Z

Zonar. *Joannes Zonaras. Annalium Tomi 3. ab Orbe condito ad Alexium Comnenum Orientis Imperatorem.*

Zosim. *Zosimus. Historiæ Romanæ Libri 6. ab Augusto, breviter prius excursis superiorum temporum rebus, ad Theodosium Juniore.*

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

COncediamo Licenza a Gio: Batista Recurti Librajo di poter ristampare il Libro intitolato. *Series Augustorum, Augustarum, Caesarum, &c.* Autore Laurentio Patarol, giusta l'esemplare stampato nell'anno 1723.

Data 16. Novembre 1739.

(Z. Piero Pasqualigo Rif.
(Lorenzo Tiepolo K. Proc. Rif.
(

Registrato in Libro a c. 29.

Adi 17. Decembre 1739.

Agostino Gadaldini Segr.

Registrato nel Magistrato Eccellentiss. contro la Bestemmia.

Vettor Gradenigo Segr.

SERIES

S E R I E S

AUGUSTORUM, AUGUSTARUM,
CAESARUM, ET TYRANNORUM.

CAJUS JULIUS CAESAR, e nobili gente Julia Romana, Lucii Julii Caesaris & Aureliae filius, victis Pompejo, & Pompejanis partibus, actisque quinque triumphis accepta inter alios honores Dictatura perpetua, & Imperatoris nomine assumpto, Romani Imperii principia jecit, Anno ante natum Christum 46. Princeps mirae fortitudinis in rebus bellicis, nec pacis artibus minor; eloquentissimus insuper, qui & plura disertissime scripsit; & Fastorum celebratissimam illam correctionem edidit, qua anni tempora, suis sedibus pravo intercalationum, quae tunc usu erant, ordine deturbata restituit. Innumera quoque bella tam in Barbaros, quam in Cives suos feliciter profligavit. Facta in eum Romae conspiratione,

A

con-

confossus est in Senatu tribus & viginti vulneribus, M. Bruto & C. Cassio conjuratorum principibus, Anno ætatis 56, imperii 4. *Plut. Svet. in Cas.*

Cossutia, ex ordine Equestri, C. J. Cæsaris prima uxor. Ab eodem repudiata est. *Svet. in Cas. c. 1.*

Cornelia, Cinna quater Consulis filia, secunda uxor. Hanc mirè amavit, & mortuam laudavit pro rostris, ex eaque Juliam suscepit, uxorem Servilii Cepionis primum, postea Cn. Pompeii Magni. *Ib. & c. 21.*

Pompeja, Q. Pompej filia, tertia uxor. Adulterii cum P. Clodio inter Bonæ Deæ sacra perpetrati fama laborans dimissa est. *Ib. c. 6.*

Calpurnia, L. Pisonis filia, quarta uxor. Hæc quo die Cæsar occisus est eundem hortabatur nè Curiam ingrederetur. *Ib. c. 21., & 81.*

Præter modo dictas uxores adamavit impensè Cæsar Cleopatram Ægypti Reginam, & Eunoem sive Eunem Bogudis Mauritaniæ Regis uxorem; exque Cleopatra filium suscepit Cæsariem sive Cæsarium, qui interfectus est ab Augusto, consulente Ario Philosopho, non esse probandam multitudinem Cæsarium. *Ib. c. 52. & in Aug. c. 17. Plut. in M. Antonio.*

Julia Senior C. J. Cæsaris soror, Accii Balbi uxor fuit. Ex hisce nata Accia mater Octaviani Augusti. *Sveton. in August. c. 4.*

Post C. J. Cæsaris necem rerum summam inter se divisere Octavianus, Lepidus, & Antonius, a quibus celebris ille Triumviratus institutus, qui quatuordecim circiter annos duravit. Lepidus verò ignavus & iners nomine tenus tantum dominatu potitus est, ad privatam vitam citò redactus. Antonius autem vesano amore Cleopatræ captus, ideoque repudiata Octavia sorore

Au-

Augusti conjugæ suæ, ejusdem collegæ hostem se professus est. Ideo inter eosdem ad arma ventum, & collata utrinque navali manu apud Actium Epiri promontorium, fugiente ex infausti exitus metu Cleopatra, fugiit ipse quoque Antonius cum eadem in Ægyptum. Anno post obsessus ipse Alexandria ab Augusto, & ab omnibus relictus sibi intulit vulnus; cumque uxor Cleopatra in sepulchrum sese recepisset, ipse intra idem funibus per fenestram attractus apud eandem expiravit. Illa verò præmetuens, ne in triumphum a victoribus duceretur, aspidem admovit brachio, cujus morsu e vivis excessit. *Appian. Bel. Civil. L. 5. Flor. L. 4, C. 6. & 11. Paterc. L. 2. Svet. in Aug. C. 17.*

Alexander, M. Antonii & Cleopatræ filius. *Plut. in M. Ant.* Ipsum hæc ideo retulimus, quòd ab Antiquariis nummus eidem attribuatur, quem hæc apposuimus; solum tamen ex conjectura & dubiè.

II.

+ *Livius, vel
Julius Augustus
in numis
Sæc. in Cl.
in quibus tantum
deponitur*

OCTAVIANUS, Thurinus prima ætate cognominatus, ex equestri ac tandem Senatoria familia,

A 2

Octa-

Octavii & Acciæ filius, a C.J. Cæsare adoptatus, & Cæsar nominatus, Rempublicam universam solus obtinuit a morte Antonii, Anno ante Christum 30. & Augustus in septimo suo Consulatu dictus est, tertio postquam cæperat Anno ab Antonii morte imperare. Princeps hic Romanæ quidem alter post J. Cæsarem everfor libertatis, virtutibus tamen, & optimè domi forisque gestis adeo laudabilis, ut inventum sit dictærium, ipsum aut nunquam nasci, aut nunquam mori debuisse. Urbem mirum in modum restauravit, & magnificis auxit ædificiis, inter quæ celebriora Pantheon, & Templum Quirini; prætereaque legibus, & institutis sapientissimis communivit. Obiit Nolæ ex profluvio ventris; dubium an ex ficibus veneno illitis; A. æt. circiter 76. imp. 44. *Tac. Ann. l. 1. Svet. in Aug.*

Prima Augusti uxor P. Servilii Isaurici filia fuit, ab aliquibus Servilia nominata, quam sibi tantum despondit, sed ea non est usus. *Ibid. c. 62.*

Claudia, seu Clodia, P. Clodii & Fulviæ filia, secunda uxor. Dimissa est, orta similitate inter Augustum, & ipsius matrem; *Ibid.*

Scribonia, nupta prius duobus Consularibus, tertia uxor. Repudiata est propter morum perversitatem. Ex hac nata Julia, de qua infra. *Ibid.*

Livia Drusilla, quæ etiam Julia dicta fuit, Livii seu Julii Calidiani filia, quarta uxor, Tiberio Neroni, cui prius nupta erat, abducta. Fœmina superba, sed miræ sagacitatis, ac prudentiæ. Obiit A. æt. 86. *Ibid. Tacit. Ann. l. 1.* Apposuimus hic Nummum, in quo legitur *Pietas*, quod ab Antiquariorum aliquibus Liviæ attribuitur una cum illis, in quibus legitur *Salus*, & *Iustitia*.

Octavia Augusti soror, M. Antonii primum uxor fuit,

fuit, ipsique genuit Antonias, Majorem, & Minorem; inde M. Marcelli, cui genuit duas filias, & C. Marcellum, cujus æreum Nummum singularem vulgavit cruditissimus *Spanhemius. Plut. in M. Ant.*

Julia Augusti & Scriboniæ filia. Nupsit prius C. Marcello, inde M. Agrippæ, jussu Marcellam alteram conjugem suam repudiare, tandem Tiberio, de quo infra. Fuit hæc patri degener; seque superbia, levitate, ac libidinibus inquinavit. Opera Augusti relegata est primò in insulam Pandatariam, inde in Oppidum Rheginorum, quod nunc *Reggio* in Italiæ finibus. *Svet. in Aug. c. 36. & 65. Tac. Ann. lib. 1. Paterc. l. 2. c. 96.*

M. Agrippa, Augusti gener fuit, ut diximus. Suscepit ex Julia Cajum, Lucium, Agrippam Posthumum, Juliam, & Agrippinam. Ex hisce Cajus, & Lucius in familiam Cæsarum ab Avo Augusto adoptati sunt, & Juventutis Principes appellati. Cajus autem obiit, perfidiosè vulneratus in colloquio ad urbem Artaxata; Lucius obiit Massiliæ, incertum morbo ne, an veneno Liviæ artibus dato. *Svet. in Aug. cap. 64. & 65. Tac. Ann. lib. 1. Paterc. loc. cit.* Præter Juliam & Marcellam supra relatas, inter Agrippæ uxores etiam Pompeja recensetur, aliis Pomponia.

III.

O. A.

TIBERIUS, e gente Claudia Romæ nobili, Tiberii Neronis & Liviæ Drusillæ filius, ab Augusto vitrico adoptatus, imperium post eundem consecutus est anno Christi 14. Virtutum, & vitiorum penè omnium exercitia miscuit, & professus est. Hinc enim humanitatem, modestiam, frugalitatem, liberalitatem, prudentiam affectavit; inde verò ebriositate, tyrannide, libidinibus, simulatione, ac mendacio præsertim malum Principem egit. Decessit Miseni; crediturque a Cajo Caligula nepote suo suffocatus, A. æt. 78. imp. 23. *Suet. in Tib. Tac. An. L. I. & seq. Paterc. l. 2.*

Vipsania Agrippina, M. Agrippæ & Marcellæ seu Pomponiæ juxta quosdam, aut Pompejæ filia, Tiberii prima uxor. Natus est ex hac Drusus Minor. Dimisit ipsam Tiberius jussu Augusti gravidam, ut Juliam sum-

meret,

meret, de qua jam supra. Obiit anni morte, raro exemplo in sua familia. *Tac. An. l. I. & 3.*

Drusus Minor, Tiberii & Agrippinæ filius. Obiit juvenis, seu ex vi morbi propter nimiam intemperantiam, seu veneno consumptus ex fraude Sejani. Ex uxore Livilla Germanici & Claudii Imp. sorore sumpsit Tiberium ab Imp. Caligula occisum, aliumque huic gemellum, & Juliam. *Ibid. & l. 4. Suet. in Tib. c. 15. 54. & 62.* Nummum æreum Tiberii hujusce admodum rarum vulgavit *Faeschius*.

Drusus Major, Tiberii frater. Rector fuit Romani exercitus in Germania, provinciamque majori ex parte domuit. Obiit collapsus equo, fractoque inde crure, A. æt. 30. *Ibid. c. 4. & 7. Tac. An. l. I. Paterc. l. 2. c. 97.*

Antonia Minor, M. Antonii & Octaviæ Majoris filia, Drusi Majoris uxor. Mulier optima, de qua fertur quod abstemia fuerit. Obiit ex veneno, genitis Germanico, & Claudio. *Plut. in M. Ant. Tac. An. l. 3.*

Germanicus, Antonia Minoris & Drusi Majoris filius. Omnibus tum corporis, tum animi virtutibus enituit. Obiit Antiochiæ veneno hausto, ut creditur fraude Tiberii, opera verò C. Pisonis Syriæ præpositi, A. æt. 34. *Suet. in Cal. c. 1. & 2. Tacit. Ann. l. I. & 2.*

Agrippina, M. Agrippæ & Julii filia, Germanici uxor. Genuit Caligulam, Drusum, Neronem, fæminas autem Liviam, Drusillam, & Agrippinam, quarum etiam imagines in aversa parte nonnullorum Caji Imperatoris nummorum apparent. Mortuo marito, quem comitabatur per Asiam, reversa est Romam, ubi, cum venenum e Tiberii mensa timeret, fame periit. *Suet. in Calig. c. 7. Tacit. Ann. l. 2. & 6.*

Nero, & Drusus, Germanici & Agrippinæ filii, ut di-

etum est. A Tiberio hostes judicati, fame consumpti sunt; Nero in insula Pontia, Drusus in ima parte Palatii. *Auctores citati.*

Druso huic L. Otho, Imperatoris Othonis pater, filiam suam nondum nubilem desponderat. *Svet. in Oth. c. 1.*

IV.

CAJUS, cognomento *Caligula* quod in exercitu caligis militaribus uteretur, Germanici & Agrippinae filius, adoptatus a Tiberio imperare capit A. 37. Optimi patris pessimus filius fuit; saevitia, libidine, insolentia, rapinis, impudentia, impietate contaminatissimus. Literatis videtur aliququaliter favisse, cum Latinae Graecaeque linguae Lugduni certamen instituerit. Ex tot vitiis exosus omnibus, trucidatus est Romae 30. vulnerebus a Cassio Cherea, aliisque conjuratis, A. æt. 29. imp. 4. *Svet. in Calig.*

Junia Claudia, seu Claudilla, M. Syllani filia, Caligulae prima uxor nondum Imperatoris. Obiit ex partu. *Tac. Ann. lib. 6.*

Livia Horestilla, secunda uxor. Hanc desponsatam C. Pisoni ipse sibi e convivio rapuit; sed brevi repudiavit, & relegavit. *Svet. in Calig. c. 25.* Cornelia Orestina appellatur a *Xiphilino*.

Lollia Paulina, M. Lollii filia, tertia uxor. Hanc quoque per vim sumpsit, coacto C. Memmio ejusdem marito eam sibi despondere; brevi autem ipsam pariter repudiavit. *Svet. c. 25.*

Cæ-

Caesonia, Orphiti & Vestiliae filia, luxuriae & lasciviae perditissimae foemina, quarta uxor. Occiso marito, cui etiam amatorium medicamentum propinaverat, quo in furorem ageretur, ipsa quoque a Centurione transfixa est, & filia utriusque Julia Drusilla parietibus illisa. *Ibid. & c. 59.*

V.

TIBERIUS CLAUDIUS, Drusi Majoris & Antoniae Minoris filius, Germanici frater, in Palatii angulo inventus a Prætorianis, dum post Caligulae mortem alii de Imperatore eligendo, alii de restituenda Republica disputarent, raptus est & Imperator acclamatus, cum promississet iisdem singulis quina dena sestertia, A. 41. Principio in bonum vergere videbatur. Plures optimas sanctiones tulit, multaque opera publica extruxit, ut Portum Hostiensem ad importandum frumentum, Aquæductus per quadraginta milliaria, & alia. Lacum Fucinum derivavit, operantibus per undecim annos triginta millibus hominum. Inde verò in malum mutatus est; nam & luxuriae perditæ, & saevae crudelitatis fuit; appetentior præterea ludendi, timidus, diffidens, & semistolidus. Britanniam tumultuantem ingressus est, & sine prælio intra sex menses composuit, præclarumque inde triumphum egit. Perit sumpto in boletis veneno, conscia uxore Agrippina, A. æt. 64. imp. 14. *Svet. in Clau. Tac. Ann. lib. 11. & 12.*

Æm i-

Æmilia Lepida, Augusti proneptis, Claudii adolescentis prima uxor. Intacta repudiata est; seque postea ipsam occidit. *Suet. in Claud. c. 26. Tac. Ann. lib. 6.*

Livia Medullina Camilla, c. Dictatoris Camilli generis, secunda uxor. Obiit die nuptiis destinato. *Suet. loc. cit.*

Plautia Urgulanilla, aliis Herculanilla dicta, tertia uxor. Genuit Drusum Pompejum, & Claudiam. Dimissa est propter libidinum probra, & homicidii suspicionem. *Ibid. & cap. 27.*

Ælia Petina, Viri consularis filia, quarta uxor. Genuit Antoniam; repudiata inde est autem ob leves offensas. *Ibid. & c. 26.*

Valeria Messalina, Barbati Messalæ consobrini sui filia, quinta uxor. Hanc Claudius, cum comperisset super cætera flagitia C. Silio etiam nupuisse, dote inter auspices consignata, supplicio affecit. Genuit Octaviam, & Britannicum. *Ibid. Tac. Ann. lib. 11.*

Britannicus, ut modò dictum, Claudii c. Messalina filius. Germanicus primo dicebatur. Sublatus est per venenum a Nerone Imperatore, æmulatione vocis, & metu ne sibi raperet imperium. *Suet. in Claud. c. 27. & in Ner. c. 33.*

Julia Agrippina, Agrippinæ alterius Germanici filia, Claudii neptis, sexta ejusdem uxor. Desponsata prius fuerat Passieno Crispo, inde Cneo Domitio Ænobarbo Neronis patris; postea in Caji fratris fædissimo contubernio vixerat. Fœmina regnandi avidissima, & libidinibus infamis. Interempta est filii Neronis jussu. *Suet. in Claud. c. 26. Tac. Ann. l. 4. 12. & 14.*

Furius Camillus Scribonianus, Dalmatiæ Legatus, civile bellum in Claudium movit; quinto tamen post arreptum imperium die oppressus est, legionibus in poeniten-

tentiam religione conversis, postquam denuntiato ad novum Imp. itinere, signa moveri non potuerunt. *Suet. in Claud. cap. 13.*

CLAUDIUS DOMITIUS NERO, Cnei Domitii Ænobarbi & Agrippinæ filius, a militibus, quibus idem promiserat ac Claudius, ad imperium evectus est A. 54. Primo ejusdem quadriennio optimus fuit, reliquo tempore pessimus: cum nullum fuerit vitium, quo se se non fœdaverit. Bellum Britannicum infelicitè gessit; feliciter verò Parthicum per Domitium Corbulonem: & Judaicum per Vespasianum. Propter scelerum multitudinem a Senatu hostis judicatus est, contraque ipsum acclamatus in Hispania Sergius Galba. Accepto nuncio, se requiri ut puniatur more majorum, & adventare milites ad id missos, pugionem jugulo adegit, adjuvante Epaphrodito a libellis extra portam Viminalem, jacens in scrupula, quam ad corporis sui modulum parari sibi subitò jussu, A. æt. 32. imp. 14. *Tac. Ann. Lib. 12. & seq. Suet. in Ner.*

Octavia, Claudii Imperatoris & Messalinæ filia, Neronis prima uxor. Hanc citò aspernatus dimisit, relegavit, & tandem sub adulterii prætextu jussit occidi. *Ibid. C. 7. 35. Tac. Ann. L. 12. & c.*

Poppea Sabina, Titii Ollii viri quæstorii filia, Rufo Crispo seu Crispino equiti prius, deinde & Othoni, qui postea

postea Imperator, desponsata, secunda uxor, qua ipse tamen antea pro concubina usus fuerat. Occisa est ab eodem ictu calcis, cum esset gravida, quod serò ab aurigatione reversum conviciis inceserat. Genuit Claudiam, quæ intra quartum mensem defuncta est. *Tac. Ann. Lib. 13. & Svet. in Ner. cap. 7.*

Statilia Messalina, Attico Vestino prius nupta, tertia uxor. *Svet. loc. cit. Tac. Ann. l. 15.*

Cajus Julius Vindex, natione Gallus, genere nobilissimus, coacta valida Gallorum manu adversus Neronem nova molitus est; sed cum principatum parare sibi non studeret, Galbæ detulit Imperium. Adversus eum missus est Rufus, qui Germaniæ præerat; factoque militum utrinque concursu absque Ducum jussu, ipse sibi manus intulit. *Xiphil. in Ner.*

VII.

SERGIUS SULPICIUS GALBA, Romanus, è nobilissima Sulpiciorum familia, patre Servio Sulpicio, matre Mummia Achaja genitus, a militibus acclamatus est Imperator in Hispania contra Neronem, A. 68. Sævitiæ, atque avaritiæ fama laborare dicebatur, ex quarum suspitione, cum sibi odium etiam ex nimia libertis concessa licentia comparasset, a Prætorianis Othoni faventibus trucidatus est Romæ in Foro; caputque ipsius ad eundem Othonem in castra missum. Obiit A. 69. *at. 73. imp. Mense 7. Tac. Hist. lib. 1. Svet. in Gal.*

Le-

Lepida Galbæ uxor. Ex hac suscepit ipse duos liberos; eaque mortua cælibatum constantissimè servavit: *Ib. C. 5.*

Piso Frugi Licinianus, M. Crassi & Scriboniæ filius, juvenis optima donatus indole, a Galba pro concione adoptatus est, & Imperii hæres declaratus. Sexto post die, a Galbæ verò nece non multum in templi Deæ Vestæ foribus confossus est, Anno æt. 31. electionis in Cæsarem die quarto. *Tacit. Hist. l. 1. Svet. c. 17.*

Verania Pisonis uxor quæ ipsius corpus ab Othone sepulturæ, concessum cremarique permissum, composuisse traditur. *Tac. Hist. lib. 1.*

Clodius Macer, Africæ Proprætor sub Nerone, ipso mortuo ad imperium aspiravit. Eodem tempore & Nymphidius Sabinus Romæ, & Fonteius Capito in Germania dominatum aucupabantur. Ipse a Trebonio Garuciano Galbæ procuratore sublatus est; cæterique etiam oppressi. *Tac. Hist. lib. 1.*

VIII.

MARCUS SALVIUS OTHO, Lucii Othonis & Albiæ Terentiæ filius, familia nobili ex Herruriæ oppido Ferentino, ægrè ferens prælatum sibi adoptione Pisonem a Galba, militum sibi conciliavit animos, ab iisque deductus in castra, Imperator est salutatus A. 69. Vir munditiarum penè muliebrium, sui que corporis immodicè studiosus. Audita Vitellii in Imperatorem acclamatione, auctor Senatui fuit mittendæ legat-

ga-

gationis, quæ doceret, electum jam Principem; concordiamque suaderet; se ipsum præterea per internuncios imperii consortem, generumque offerens Vitellio. Sed, cum hujus copiae nimis appropinquarent, ad arma ventum est, terque Otho per duces vicit; nimirum apud Alpes, circa Placentiam, & ad Ædem Castoris: Novissimo autem prælio apud Bebriacum Cremonensium oppidum a Vitellianis fraude victus, tedio inde civilis belli, & ne sibi tanto civium sanguine ac periculo imperium tueretur, pugione se transfixit, A. æt. 37. juxta alios 38. imp. die 95. maximo cum dolore militum, quorum multi sibi vim intulere, & ad internecionem invicem concurrere. *Tac. Hist. l. 1. & 2. Svet. in Ot.*

Poppæa Sabina, Othonis ante imperium uxor, ut supra in Nerone dictum.

AULUS VITELLIUS, Lucii Vitellii filius & Sex-tiliæ probatæ mulieris, quam & Augustæ nomine juxta Tacitum honoravit, Romano genere nobilissimus, a Germanico exercitu prope Coloniam salutatus est Imperator, vivente adhuc Galba. Enormis proceritatis fuit, & immodicæ gulæ, crudelis præterea, & vanus; seque talem in itinere præcipuè præbuit e Galliis Romanam versum, quod triumphantium more per civitates omnes confecit. Deficientibus ad Vespasianum legionibus Mæsiarum, & Pannoniæ, item Judææ, ac Syriæ,

tra-

tractus est in Forum religatis post terga manibus, & injecto cervicibus laqueo; tandemque apud Gemonias minutissimis ictibus excarnificatus est, inde unco raptus, & projectus in Tyberim, A. æt. 57. imp. mense 10. circiter. *Svet. in Vit. Tac. Hist. lib. 1. 2. & 3.*

Petronia, Consularis viri filia, Vitellii prima uxor. Genuit Petronianum altero captum oculo, quia militibus una cum Patre interfectus est, & filiam, quam Vespasianus Imp. splendidissime maritavit. *Svet. in Vit. c. 6. in Vesp. c. 14. Tacit. Hist. lib. 2.*

Galeria Fundana, Prætorio patre nata, secunda uxor. Ex hac nati sunt utriusque sexus liberi, inter quos masculus titubantia oris prope mutus, & elinguis. *Svet. c. 6.*

FLAVIUS VESPASIANUS, e Gente Flavia obscura potius ex oppido Reatino, Titi Flavii Sabini & Vespasie Polæ filius, ab exercitu Syriaco, cujus erat rector, Imperator dictus est, dum Otho, & Vitellius de imperio decertarent, A. 69. Fuit miræ sobrietatis, urbanitatis, moderationis, & effusi in literas studii; avaritiæ tamen labe notatus. Judæam omnem, præter Jerosolymam, & unum aut alterum oppidum, subegit. Obiit stans, inter manus sublevantium, e profluvio ventris in Campania, Ann. æt. 69. imp. 10. *Tac. hist. lib. 2. & seqq. Svet. in Vesp.*

Flavia Domitilla, seu Domicilla, Statilii Capellæ Romani

mani Equitis filia, Vespasiani uxor. Genuit Titum, Domitianum, & Domitillam. *Ibid. cap. 3.*

Julius Sabinus, principatum gerens in Lingonibus, separatim magnum exercitum comparavit, ac Cæsar appellari voluit, quod se Julio Cæsare prognatum diceret. A Cereale multis præliis victus est; post quæ in sepulchrum, quod ruri habebat ingressus, ibi novem annos delituit, credentibus interim omnibus ipsum mortuum. Inde autem egressus, Romam cum uxore ac liberis abductus, ibidem Vespasiani jussu occisus est. *Xiphil. in Vespas.*

Peponilla, seu Epponina Julii Sabini uxor. Marito duos filios peperit, cumque ipso Romæ interfecta est. *Idem. & Tacit. hist. l. 4.*

Ipsæ hic Auctor mentionem ibidem facit & Sabini Galli, qui se Cæsarem esse dixerat, ac de ipso ea ferè profert, quæ prius de Sabino Juliano retulerat. In mentem nobis venerat, suspicari an Julius ille Sabinus sit Julius Vindex, de cujus defectione plura habentur apud *Tacitum, Histor. lib. 4. & 5.* posterior hic autem, sive Sabinus Gallus, sive Julius Sabinus appelletur, is verè sit, de quò supra jam relata a *Xiphil.* aliisque Auctoribus traduntur.

XI.

Flav. Vespas. Titus.

TITUS VESPASIANUS patri successit in imperio A. 79. ipsumque optimè administravit. Fuit enim affabilis, clemens, liberalis, omniumque ferè virtutum pro-

professione adeo clarus, ut *humani generis delicia* nuncuparetur. Bellum Judaicum a Patre jam susceptum, capta Urbe Jerosolyma, consummavit. Obiit in eadem villa, in qua pater, seu ex febre, seu ex veneno, nam variè traditur, A. æt. 41. imp. 3. *Suet. in Tito.*

Arricidia Tertulla, Tertulli Romani Equitis filia, Titi prima uxor. *ibid. C. 4.*

Martia Furnilla, aliquibus Fulvia dicta, splendido genere orta, secunda uxor. Suscepta filia divortium fecit. *ibid.*

Julia, Titi & Martiæ Furnillæ filia. Nupsit prius F. Sabino; inde a patruo suo Domitiano corrupta est, & ardentè palamque amata. *Ibid. & in Domit. C. 2.*

Numisma Græcum Smyrneum, in quo juvenile caput cernitur cum epigraphe *Vespasianus Neoteros*, hoc est *Junior*, a P. Harduino primùm vulgatum, ad Titum referri posse conjectavi *epist. ad præstantissimum Senatorem Venetum Jo: Dominicum Theopolum* simile Numisma possidentem. Vir eruditus *Haym Nummum* ipsum, quem ex *Musæo Com. de Pembroke* profert, alteri ex filiis Fl. Clementis Vespasiani Imp. nepotis adjudicat, quem Domitianus Vespasianum nuncupari voluit, ex *Suet. in Dom. cap. 15.* Hoc innuere libuit, ne quid a nobis relinquatur, quo erudiendorum curiositati satisfiat. Cujus autem revera Numisma sit, judicent Antiquarii, scientque non eum mihi animum esse, ut sententias meas, quæcunque illæ sint, adversus viros doctos mordicus tueri velim. Nec erudito viro supra laudato succensere mens est, quamvis ipse de me *Mus. Brit. T. altero* minus æquæ verba fecerit.

XII.

Titi Senecæ

FLAVIUS DOMITIANUS, a fratre successor imperii designatus, eodem mortuo confirmatus est, A. 81. Primis imperii mensibus morum suorum reformationi studere videbatur, & miscere vitiis virtutes; mox vero vitiorum omnium, sævitiae præsertim, & rapacitatis experimenta plurima & maxima edidit. Expeditiones non semel suscepit; adversus Dalmatas, Cartos, & Dacos, a quorum Rege Decebalo annuo tributo pacem emit. Licet autem victo similis reverti coactus fuerit, triumphavit tamen, & Germanici, ac Dacici cognomen assumpsit. Trucidatus est in cubiculo suo, facta libertorum & amicorum conspiratione, principe Stephano, consciaque uxore Domitia, A. æt. 45. imp. 15. *Suet. in Domit.*

Domitia Longina, Domitii Corbulonis filia, Domitiani uxor, quam ipse priori marito L. Ælio Lamiae rapuit. Unicum genuit filium, qui obiit infans, & consecratus est. Mox, cum arderet amore Paridis, est repudiata; sed intra breve tempus resumpta, conjugè impatiente diffidii. *Ibid. cap. 1. & 3.*

Antonius, Germaniam superiorem curans, imperium contra Domitianum arripuit. A Norbano Appio, sive juxta alios a Lucio Maximo victus est, & sublatus. *Xiphil. Sext. Aur. Vict. in Domit.*

XIII.

XIII.

NERVA COCCEJUS, nobili genere ex oppido Narniensi natus, ab interfectores Domitiani Imperator salutatus est, A. 96. Princeps omnino laudabilis, & pacis artibus insignis. Cum vero propter senium fere despiceretur, Trajanum adoptavit. Obiit stomachi dolore correptus, A. æt. juxta plerosque 65. imp. 1. cum dimidio circiter. *Xiphil. in Nerva. Sex. Aur. Vict.*

Uxorem Nervæ fuisse, ex eaque genitum filium Calpurnium ex Historicis colligi posse *Trystano* visum, sed nullo idoneo fundamento, ut habet eruditissimus *Spanheimius de Præst. & usu Numism.* qui super hoc legi meretur.

IMP. NERVA CAES. AVG. P. M. TR. P. P. P. F. A. P. P. A. COS. III.

B 2

XIV.

XIV.

NERVA TRAJANUS ULPIUS, ex urbe Hispaniæ Italica, nunc vulgò *Striglia* nobis, Nervam, a quo fuerat adoptatus, excepit, A. 98. Imperium tanta virtutum omnium professione administravit, ut inde Optimi cognomen obtinuerit. Germanos repressit, Dacosque non semel vicit; contra quos, ut commodius bellum gerere posset, celebrem illum Danubii pontem extruxit. Armenos quoque, Parthos, Judæos, aliosque populos profligavit; indeque Germanicus, Parthicus, Dacicus nominatus est, ut patet ex Nummis. In Italiam ex Asia dum reverti parat, obiit apud Selinuntem Ciliciæ, quæ urbs ab eodem Trajanopolis postea dicta est, A. æt. 64. imp. 19. cum dimidio. *Xipbil. in Trajan.*

Plotina, Trajani uxor, optima Imperatrix. *Ibid. Sex. Aur. Viët. in Constantio* vocat ipsam Pompeam Plotinam.

Marciana, Trajani soror, spectatæ moderationis matrona. Constat ejus nomen ex Arcu triumphali Anconitano, testibus Occone, aliisque Antiquariis, nec non ex

ex quibusdam Numismatibus argenteis apud eisdem. Matidia Marcianæ filia, Mater Sabinæ, de qua infra. *Spart. in Hadr.* Altera item Matidia in filiam ipsi adjudicatur, cujus nomen docere primum capit *M. Velferus, Not. ad monum. August.* ex antiqua Inscriptione, quæ videri potest etiam apud *Reinesium Syntag. Cl. H. I. n. XVIII.* simul cum aliis Capuana, & Sueffana, a quibus idem innui videtur.

XV.

ÆLIUS HADRIANUS, Ælii Hadriani & Domitiæ Paulinæ filius, gente Hispanus, Romæ tamen natus, sive juxta quosdam in agro Piceno, Plotinæ opera Trajani mentis adoptionem, imperium affectus est A. 117. exque Asia reversus, Trajani, quem comitatus fuerat, cineres urna aurea clausas triumphali curru Romam invexit. Imperator humanitate, memoria, ingenio præstantissimus, amore ac studio erga Rempublicam incomparabilis; non tamen sine aliquo vitio, utpote truculentia quandoque, ac invidia. Judæos tu-

multuantes repressit; urbemque Jerosolymam Æliam Capitolinam nominavit. Provincias penè omnes Imperii incredibili laborum tolerantia peragravit; murumque celebrem in Britannia miræ longitudinis perduxit. Obiit ex hydrope apud Bajas, A. æt. 62. imp. 21. *Xiphil. Spart. in Hadr.*

Sabina, Matidiæ filia (non desunt tamen qui sororem dicant) Hadriani uxor. Cum hac sæpius ipse divorcium facere cogitavit, quod esset sterilis. Inde vero in suspicionem adulterii cum Svetonio lapsam servilibus penè injuriis affectam ad mortem compulit voluntariam. *Spart. ibidem. Sex. Aur. Vict.*

Cejonius Commodus Verus, Ælius postea Verus dictus, nobili familia ortus ex Hetruria, Annii Veri filius, ab Hadriano Cæsar est factus, & in successorem suum adoptatus. Vir honestis moribus, sed valetudine admodum infirma. Obiit per somnum post epotum pharmacum, nondum anno adoptionis expleto. *Spart. in Æl. Vero.*

Domitia Lucilla, Nigrini filia, L. Cejonii Commodi Veri uxor. Genuit L. Verum postea Imperatorem. *Ibid.* Sunt qui Nummos aliquot *Lucilla Augusta* nomen præferentes huic Lucillæ attribuant, nostra sententia tamen minus recte; cum omnes Lucii Veri uxoris esse certius sit.

Antinous, e Claudiopoli Bithyniæ urbe, juvenis Hadriano carissimus. Dum Nilum cum Imperatore navigaret, navi excidit, & submersus est, summo cum ejusdem mærore, qui ipsum Statua, Templo, Ludis honoravit. *Sex. Aur. Vict. Spart. Xiphil. in Hadr.*

XVI.

ANTONINUS PIUS, qui & Titus Aurelius Fulvius Bojonius dicebatur, Titi Aurelii Fulvii & Arriæ Fadillæ filius, paternum genus trahens e Nemauso, Hadriano a quo fuerat adoptatus successit, A. 138. Princeps, tum moribus tum optimis artibus præclarissimus, mira præcipuè pietate, tam in Rempublicam, quàm in Cives; unde & Pii cognomentum obtinuit. Paci, quàm bellis addictior domi consedit; bellaque in Britannos, Mauros, Germanos, Dacos, Judæos, Græcos, Alanos per Legatos feliciter administravit. Obiit Princeps omnibus amatus apud Latinos, 12. milliaribus ab Urbe, morte suavissima, veluti per somnum, A. æt. 72. imp. 23. *Ful. Capitol. in Anton. Sex. Aur. Vict. Epit.*

Faustina, Annii Veri filia, Ælii Cæsaris soror, Antonini uxor; Fœmina malæ famæ. Obiit anno tertio imperii ejusdem Antonini. *Ibid.*

Marcus Annius Galerius Antoninus. Nummorum ope unus e duobus Antonini filiis, quorum mentio fit apud Historicos, esse creditur, qui infans admodum obierit. Duas præterea filias Antoninus suscepit, quarum una Faustina junior, M. Aurelii Imp. conjux. *Ibid.*

XVII.

MARCUS AURELIUS ANTONINUS, Annii Veri & Domitiae Calvillae filius, ab Antonino jussu Hadriani adoptatus, eidem suffectus est, A. 161. Collegam sibi statim ex jussu ejusdem adscivit Lucium Verum. Honestate vitae Imperatores omnes ferè supergressus est; studiisque supra modum addictus fuit, inter cetera Philosophiae, quare *Philosophus* est dictus: Parthos, Britannos, Cartos, Marcomannos vicit, adversus quos praecipuè bellaturus, cum defecisset ærarium, ornamentorum imperialium auctionem in Foro Trajani fecit, vendiditque omnia, tum Palatii, tum sui met ipsius mobilia, ne extra ordinem quidquam a Provinciis exigeret. Obiit apud Vendobonam, quæ nunc Vienna: A. æt. 59. imp. 19. *Capitol. in Anton. Phil.*

Faustina Junior, Antonini Pii & Senioris Faustinae filia, M. Aurelii uxor. Foemina adulteriis infamis; quæ maritus tamen dissimulavit semper. Obiit ex podagra in vico Hahale ad radices montis Tauri, genitis liberis, ut infra. *Ibidem.*

Annius Verus, M. Aurelii & Faustinae filius. Obiit se-

septenhis, execto sub aure tubere. Nati sunt Aurelio alii quoque filii, e quibus nominantur Commodus Imp. Lucilla L. Veri in uxorem data, & Fadilla: *Ibidem. Herod. libr. 1.*

LUCIUS VERUS, Aelii Caesaris filius, a M. Aurelio, ut diximus, adoptatus est, & cum eodem imperavit. Princeps luxuriæ deditus, flavæque suæ comæ cultor studiosissimus. A. M. Aurelio ad bellum Parthicum missus, illud idem ipse per Legatos gessit, deliciis Asiae nimium captus. Obiit apoplexia correptus in expeditione contra Germanos, dum in lectica gestaretur, inter Altinum & Concordiam, A. æt. 42. imp. 11. *Capitol. in Vero.*

Lucilla, M. Aurelii & Faustinae filia, L. Veri uxor, quò mortuo nupsit Pompejano. Foemina impudica, a fratre Commodò in exilium missa est, inde occisa. *Ibid.*

Avidius Cassius, ex antiqua Cassiorum familia (sunt qui tradant ipsum genere Cyprium) M. Aurelio in expeditione Germanica occupato, in Oriente rebellavit, seque Imperatorem jussit appellari. Vir, tum vitiis, tum virtutibus, illa etenim istis miscuit, non mediocris militaris disciplinae tenacissimus. Dum movit contra Aurelium interfectus est, facta omnium fere conspiratione, post tres menses exceptis Antiochenis, Imperatore ipseus mortem ægrè ferente, cum eidem parere statuisset. Filios habuit & filias: Omnes autem Commodus Imperator comburi jussit. *Vulc. Gal. in Avid. Cas. Xiphil. in. M. Anton.*

XVIII.

XVIII.

LUCIUS AURELIUS COMMODUS, M. Aurelii & Faustinae filius, patri successit, A. 180. Princeps obscenitatibus, scurrilitate, aliisque vitiis inquinatissimus. Per Legatos vicit Britannos, & Parthos; sibi que statim Parthici cognomen usurpavit. Cum nomina quorundam occidendorum in libello scripsisset, hicque in Martiae Concubinae manus devenisset, ipsa, re detecta, iis qui scripti fuerant, necem cum iisdem viro paravit. Primò eidem venenum vino odoratissimo mixtum propinatum est, sed magna ex parte per vomitum illud ipse rejecit; quare iussus ad ipsum ingredi Narcissus validissimus Palæstrita, eundem suffocavit, A. æt. 32. imp. 13. *Lamprid. in Com. Herod. lib. 1.*

Crispina, Bruttii Præsentis consularis viri filia, aliis quibus in Nummis Græcis Bruttia appellata, Commodi uxor. Propter adulterium relegata est mariti iussu in insulam Capream, ibique strangulata. *Ibidem.*

XIX.

PUBLIUS HELVIUS, *Pertinax* cognominatus ab ingenii pertinacia in omnibus propositis vel juxta alios a pertinacia patris ejus in exercenda negotiatione lignaria, Helvii Successi Africani viri filius, juxta Apeninum in villa Martis ortus, ab interfectores Commodi Imperator renunciatus est, quamvis invitus, A. 193. Homo verè antiquis moribus, & summa præditus gravitate. Prætorianorum, & Aulicorum licentiam severè coercens, ipsorum odia in se convertit; quare ab iisdem, duce Læto, qui ipsi auctor fuerat imperii, trucidatus est summo cum populi senatusque dolore, A. ætat. 61. circiter, imp. mense 3. *Capitol. in Pert. Herod. lib. 2. Eutrop. lib. 8.*

Flavia Tiriana, Pertinacis uxor. Genuit Helviam, & Pertinacem, quem Senatus Cæsarem appellavit. *Capit. ibidem.*

MARCUS DIDIUS SEVERUS JULIANUS, natione Mediolanensis, Petronii Didii Severi & Claræ Æmiliæ filius, imperium a Prætorianis, magna vi pecuniæ pollicita, nundinatus, curiamque cum armis ingressus, a Senatu quoque jam trementi confirmatus est, A. 193. Crapulæ deliciisque deditus, & sponsonis factæ militibus immemor, in eorundem odium statim incidit: Acclamatoque interim Pescennio Nigro primum, postea Septimio Severo, qui Urbi jam armatus imminebat, a Senatu capitis damnatus est, dataque cuidam gregario cura, qui obtruncavit eundem in Palatio, A. æt. 57, imp. mense 7. *Herod. lib. 2. Spart. in Did. Jul. Entr. lib. 8.*

Mallia, sive Manlia Scantilla, mulier deformissima, Juliani uxor. *Ibidem.*

Didia Clara, Juliani & Malliæ Scantillæ filia. Nupsit Cornelio Repentino. *Ibidem.*

Cajus Pescennius, Niger dictus a cervice valde nigra, Annii Fusci & Lampridiæ filius, ex equestri ordine, cum post consularum Romæ gestum Syriæ præesset, acclamatus est Romæ a populo Imperator contra Didium Julianum, statimque & ab exercitu Syriaco est salutarus. Vir in

in multis magnisque rebus versatus, fama etiam præditus mansuetudinis, & dexteritatis. Commissa cum Septimio Severo pugna, victus tandem fugit, Antiochiamque se recepit. Ibi, dum se occultare studet, a Septimii militibus inventus, occisus est, A. æt. 58, imperio vix degustato. Habuit uxorem, & filios, quorum tamen nomina non traduntur. *Herod. lib. 2. Spart. in Pescen.*

Decimus Clodius Septimius, Albinus cognomento quod ex matris utero prodierit candidissimus, cum Britannicis, & Germanicis exercitibus præesset, imperium affectabat. Ipsum igitur suspectum habens Septimius Severus, contra Pescennium cum moveret, ut sibi conciliaret, Cæsarem nominavit. Cum autem & Augusti nomen aucuparetur, Severus sibi ab eodem timens, quod etiam, cum esset genere clarus, & bonæ indolis, Populi Romani amore gaudere videbatur, contra eundem movit. Præliatum apud Lugdunum in Gallia, & Albinus post varios casus victus est; ipsiusque caput amputatum ad Severum delatum, qui misit illud Romam, futurum victoriæ suæ testem, & Albini affectis exemplum. Obiit homo voracissimus, voluptuosusque, voce insuper muliebri notatus, A. Christi 197, aut secundum alios 198. *Capitol. in Alb. Herod. lib. 2, & 3.*

Pescennia Plautiana, Albini uxor. Genuit Didium Clodium Albinum, & Pescennium Prinxum, qui Severi jussu una cum matre necati sunt. *Capitol. in Alb. & Sev.*

SEPTIMUS SEVERUS, *Pertinax* cognomine, quod statim a sumpto imperio in Pertinacis honorem assumpsit, Marci Getæ & Fulviæ Piæ filius, genere Afer, cum Didius Julianus male probaretur in imperio, acclamatus est a Germanicis legionibus prope Carnutum, A. 193. Princeps liberalis, bellicosus, & literatus. Pantheon Romæ restituit. Vicit, ut diximus, Pescennium, & Albinum. Domuit Parthos, & Adjabenos; quare de iisdem victis cognomen reportavit. Britannos quoque subegit, & vallum per mediam insulam per 130. millia perduxit. Obiit Eboraci in Anglia, stomachi cruditate ex plurimo esu oppressus, A. æt. 66, imp. 18. *Spart. in Sev. Herod. lib. 2. & 3.*

Marcia, Septimii Severi prima uxor. Ex hac juxta quosdam natus Caracalla, quibus tamen non assentimur. *Spart. in Sev.*

Julia ex Emesa, seu Emessa, & Emisa Phæniciae urbe, in Nummis cognominata *Pia, Felix Domna*, secunda uxor. Genuit Getam, Caracallam juxta meliorem opinionem, duasque filias. Foemina impudica, quæ se fecit incestu cum Caracalla foedavit. Audita ejusdem nece, mortem ipsa sibi intulit Antiochiæ. *Spart. in Sev. Herod. lib. 4.*

MARCUS AURELIUS BASSIANUS ANTONINUS, *Caracalla* dictus a quodam vestis genere talos usque demisse, quam militibus dedit, & populo, Severi Juliaeque filius, Patrem excepit Ann. 211. In pueritia optimæ indolis fuit, sed mox in pessimum mutatus, rapax, crudelis, & immanis factus est. Ob perpetuum cum fratre dissidium, diviso imperio per matrem, Europam & Meridionales provincias obtinuit; sed consortis impatiens eundem interfecit. Suscepta expeditione adversus Parthos, occisus est a Centurione Martiali prope Carras, dum levando ventri operam daret, A. æt. 29. imp. 7. *Spart. in Carac. Herod. l. 4.*

Plautilla, Plautiani Consulis opulentissimi filia, *Caracallæ* uxor. Huic pater pro dote tantum dedisse fertur, quantum quinquaginta Reginis satis fuisset. Relegata fuit jussu mariti in Siciliam, ibique occisa: *Spart. in Sev. Xiphil. in Caracal. Herodian. lib. 3.* Ex veteribus ab ipsa nullam prolem editam facile videre est; nam puerulus cum ipsa relegatus, Plautus nomine, frater ipsius, non filius, fuisse colligitur ex Græco Herodiani textu. Ex recentioribus autem aliqui filium eidem, alii filiam attribuunt; at quo auctore ignoratur.

SEPTIMIUS ANTONINUS GETA, Lucius, & Publius prænomine, Caracallæ frater, ejusdem, ut di-

rimus, in Imperio confors Orientales Provincias fortitus est. Fuit gulosus, & moribus quidem asperis, non tamen omnino damnandis: studiisque etiam non mediocriter indulgit. Occisus est a fratre in matris gremio, A. æt. 22. seu 25. secundum nonnullos, imperii mense undecimo. *Spart. in Geta.*

XXIII.

MARCUS SEVERUS OPELIUS MACRINIUS, vili genere ortus ex Mauritania, sublatto Caracalla sua præcipuè fraude sed admodum occulta, Imperator factus est a militibus in Asia, A. 217. Princeps legum peritus, & iustus, militaris quoque disciplinæ servator acerrimus; aliquantulum verò crudelis, & voluptuosus. Cum Parthis anticipi eventu pugnavit; ab eorumque Rege Artabane pacem tandem emit. Quocirca despectus militibus, quos etiam Heliogabali avia Julia Mæsa corruerat, interfectus est in Bithynia, A. æt. 54, imp. 2. inchoato. *Herod. l. 4. & 5. Capit. in Macr.*

Nonia, seu Numia Celsa, Macrini uxor. Genuit Diadumenum. *Lamprid. in Diadum.*

Marcus Aurelius Antoninus Diadumenus, seu Diadumenianus, sic appellatus quod ex utero prodiens diadema quoddam veluti pileolum extulerit, Macrini & Noniæ Celsæ filius. A Patre Cæsar dictus post eundem statim

tim est obruncatus, A. æt. 16. aut 12. juxta alios. *Ibid. Herod. l.*

XXIV.

MARCUS AURELIUS ANTONINUS BASSIANUS, Varius dictus, vel ab avia materna Julia Mæsa, quæ & Varia dicebatur, vel quod vario de semine, nempe meretricio, conceptus fuerit, artibus ejusdem aviæ Imperator acclamatus est ab exercitu in Asia, A. 218. A quibusdam dicitur Caracallæ ex Julia matre filius; ab aliis, quibus libentius assentimur, Caracallæ filius quidem, sed ex Sæmiade concubina. Dictus est etiam *Heliogabalos* quod Solis esset sacerdos, sive *Elagabalus*, ut legitur apud alios, a *Dione* etiam *Avitus*, & *Pseudoantoninus*, & *Sardanapalus*. Imperium pessimè administravit, per crudelitatem, libidinem, summamque negligentiam. Occisus est in latrina a Prætorianis Alexandro faventibus, ipsiusque corpus in Tyberim projectum; quare & *Tyberinus* postea vocitatus est, A. æt. 16. aut 18. secundum alios, Imp. 4. *Herod. lib. 5. Lamprid. in Heliog. Eutrop. lib. 8.*

Julia Cornelia Paula, quæ creditur Pauli Præfecti prætorio filia, Heliogabali prima uxor. Repudiata est ab eo

dem quod maculam haberet in corpore. *Xiphil. in Heliog.*
Aquila Severa, e Vestalibus, secunda uxor. Hæc quoque repudiata est, inde iterum sumpta. *Ibid.*

Annia Faustina, quæ genus suum ad Commodum referre dicebatur, tertia uxor. Hanc sibi rapuit Heliogabalus, occiso priore ejusdem marito Pomponio Basso. Ipsam postea brevi dimisit, Aquiliamque resumpsit. *Ibid. Herod. lib. 5.*

Julia Mæsa, Juliæ soror, de qua in Septimio Severo, ex Emæsâ urbe Phænicia, mater Sæmiadis, ex qua natus Heliogabalus, & Mameæ, ex qua Alexander; sagacissima & opulentissima mulier. Obiit A. æt. 60. Alexandro Imperatore. *Ibid.*

Julia Sæmias, sive Sæmiamira, siye Sæmis, Mæsæ, ut diximus, filia, Caracallæ concubina, ex eodemque Heliogabali mater. Cum filio administravit imperium, & cum eodem, quem tenebat mordicus, occisa est. Huic permisit Heliogabalus Senatui muliebrem instituere, in quo ridicula senatusconsulta de legibus matronalibus ferebantur. *Ibid. Lamprid. in Heliog.*

XXV.

AURELIUS SEVERUS ALEXANDER, Alexianus antea dictus, natione Syrus, Varii Marcelli nobilissimi Viri & Juliæ Mameæ filius, obtruncato Heliogabalo, a quo jam fuerat Cæsar appellatus, ad imperium erectus est

una-

unanimes omnium consensu. A 222. Rempublicam summa sapientia, justitia, pluribusque aliis virtutibus administravit. Plurima extruxit ædificia, inter quæ Thermas; multasque Statuas Colossæas erexit. Bellum variis hinc inde cladibus cum Artaxare Persarum Rege gessit; infeliciter vero expeditionem suscepit in Germaniam. Cum enim milites asperius regeret, Mater autem avarius eosdem haberet, obtruncatus est in tentorio suo, prope Moguntiam in vico, cui nomen Sicila, principe sceleris Maximino. Christum coluisse fertur, ethnica tamen pietate, cum ejusdem imaginem in larario suo inter Deorum Heroumque simulachra asservaret. Obiit A. æt. 30. imp. 14. *Herod. lib. 5. & 6. Lamprid. in Alex.*

Sallustia Barbia Orbiana, numismatum ope a recentioribus Antiquariis pro Alexandri uxore agnita est, cum antea Decii esse crederetur. *Vaillant. Ex Herodiano lib. 5. & Lamprid. in Alexandro* scimus, ipsum sibi jugasse jussu matris puellam, quam hic Marciani filiam dicit. Ipse Marcianus ab eodem dicitur Cæsar factus fuisse; inde autem, cum genero pararet insidias, interfectus. Sitne autem hæc eadem cum Sallustia non liquet.

Memmia, Sulpitii viri Consularis filia, altera uxor. *Lamprid. in Alex.*

Julia Mamaea, Mamias vocata in Nummo, quem P. Chamillardus vulgavit, & illustravit, Mæsæ filia, Alexandri Mater. Fœmina avarissima; cum filio trucidata est. *Herod. lib. 5.*

Antoninus quidam, per milites a pristina in Alexandrum benevolentia recedentes, ad Imperium productus est: At ipse fuga se proripuit. *Zosim. lib. 1.*

Ovinus Camillus, Senator antiquæ familiæ, sub Alexandro tyrannidem affectavit. Cum hoc Imperatori nuntiatum esset, ab ipso met ille in Palatium receptus, & Im-

C 2

perii